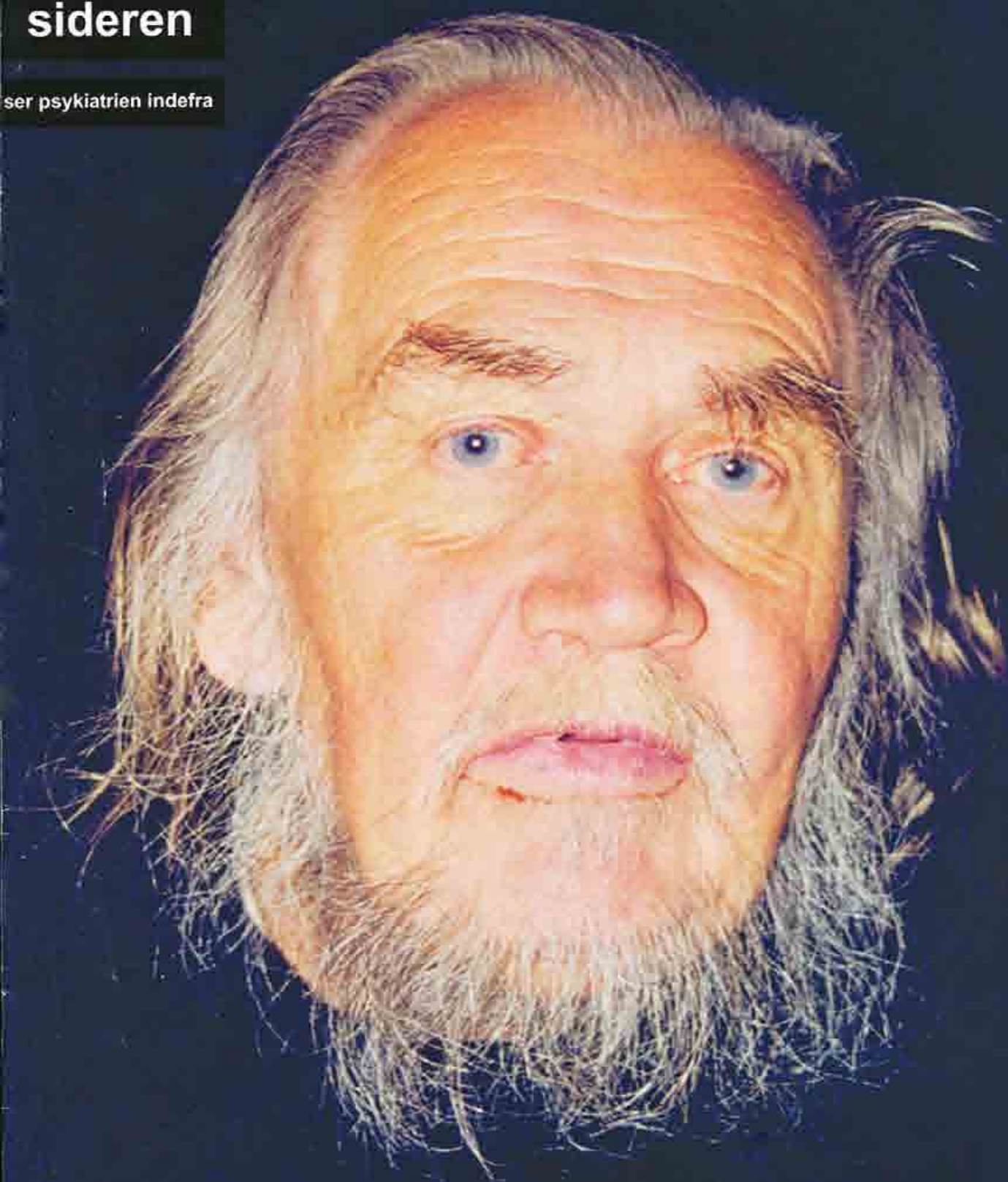

OUT

sideren

ser psykiatrien indefra

Kriger i psykiatrien

Foreningen Tidsskriftet OUTsideren

Bestyrelsesmedlemmer

Formand: Erik Olsen

Anse Leroy; Socialoverlæge*

Benny Lihme; Redaktør, Social Kritik

Svend Balle; Regnskabsfører, OUTsideren

Michael P. Krog; Ansvarshavende Redaktør, OUTsideren

Karlo Hansen; Journalist, OUTsideren

Hanne Sloth; Journalist, Dansk Journalistforbund

Suppleanter:

Jette Nielsen; Fotograf, OUTsideren

Medlemskab koster 150 kr. for et år incl. 6 numre af OUTsideren.
Du kan bestille det på telefon 35 39 71 24.

Tidsskriftet OUTsideren er en privat humanitær og social forening, der tilbyder frivilligt arbejde og uddannelse fortrinsvis til mennesker med psykiatrisk patienterfaring. Dette sker *ikke* som led i en social foranstaltning eller integration, men overvejende fordi disse mennesker besidder en værdifuld viden og erfaringsbaggrund, som er grundlaget for Tidsskriftet OUTsiderens virke.

Tidsskriftet OUTsideren er et tidsskrift om psykiatri og beslægtede emner, hvilket betyder, at artikler i bladet overvejende har en kritisk og nuanceret vinkel på psykiatrien.

Tidsskriftet OUTsideren har som mål at fremstå professionelt, sagligt og seriøst og drives ud fra retningslinier om god journalistik. Derfor lægger vi stor vægt på uddannelse af medarbejderne, såfremt de ikke i starten kan leve op til dette.

Vi har følgende formål:

- at være talerør for mennesker, der har eller har haft en psykisk lidelse, så de får mulighed for at komme til orde.

- at skabe et blad, der informerer bredt om aktiviteter og tilbud til mennesker med psykiske lidelser.

- at være et anderledes blad - en outsider, der tør kritisere de etablerede holdninger og trykke ideer, der går på tværs af den "normale" virkelighedsopfattelse.

- at forsøge at påvirke samfundet til at indtage en mere humanistisk holdning til psykiske lidelser gennem en bred dialog med alle interesserede parter, såsom brugere, pårørende, behandlere og offentligheden i almindelighed.

- at informere om nye behandlingsformer, der bl.a. rummer et helhedsorienteret syn på mennesket.

OUTsideren

Prinsesse Charlottesgade 28.

2200 Kbh. N.

Tlf./Fax: 35 39 71 24 (kl. 10-16)

Pressekoordinator:

Michael P. Krog

Ring: 28 24 10 50 Fax: 39 65 71 44

Giro 1667 2246

Email: OUTsideren@email.dk

OUTsiderens hjemmeside:

www.OUTsideren.dk

Redaktionsgruppen

Michael P. Krog; Ansv. red.

kontortid: Tirsdag 10-16.

Svend Balle; Regnskab.

kontortid: Fredag 10-16.

Anne Folker; Journalist

Dorthe Raffenberg; Journalist

Jette Nielsen; Fotograf

Karlo K. Hansen; Marketing

Jorge Osorio; Layout

Frank Fog; Webmaster

Eksternt tilknyttet

Kenneth Sørensen; Pædagogisk og redaktionel konsulent

OUTsideren udkommer 6x årligt.

Institutionsabonnement 225 kr.

Privatabonnement 100 kr.

Løssalg 25 kr.

Reklamer:

1 side 1000 kr. 1/2 side 750 kr.

1/4 side 500kr. 1/8 side 250kr.

Næste nummer forventes: jan. 2002

Tryk:

PE Offset & Reklame A/S

Tømrervej 9

6800 Varde

Telefon 76 95 17 17

OUTsideren får penge i år 2001

af Socialministeriet og Kbh. kommune

Indlæg og artikler udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens holdning. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte i de indsendte indlæg.

Artikler i OUTsideren kan citeres, når kilde klart fremgår af citatet. Kopiering er ikke tilladt ifølge dansk lov om ophavsret, med mindre det er aftalt med redaktionen.

Forsidefoto: Karlo Hansen

Bagside: Jorge Osorio

Ansv. Red.
Michael P. Krog

Regnskabsfører
Svend Balle

Konsulent
Kenneth Sørensen

Journalist
Dorte Raffenberg

Journalist
Karlo Hansen

Journalist
Anne Folker

Fotograf
Jette Nielsen

Webmaster
Frank Fog

Layout
Jorge Osorio

Kriger i psykiatrien s. 5

I mere end 30 år har Christian Bonde vandret rundt på de psykiatriske afdelinger for kritisk at se overlægerne over skuldrene. OUTsideren tegner et portræt af den gamle kriger. *Portræt af Karlo Hansen*

Spiseforstyrret af incest s.13

Kristina blev som barn seksuelt misbrugt af sin far og andre i familien. En hård opvækst med vold og misbrug førte senere til en spiseforstyrrelse. Kristina har fortalt OUTsideren sin historie.

Interview af Dorte Raffenberg

Drømmen om det gode liv s. 4

Red. kommentar af ansvarshavende redaktør Michael P. Krog

Psykologisk behandling - et spørgsmål om held! s. 9

Interview med psykologen Poul Ingemann Nielsen. *Af Anne Folker*

Stemmer udfylder en funktion s. 11

Svensk netværk for mennesker der hører stemmer. *Oversat fra Svensk af Svend Balle*

Alternativ behandling i psykiatrien? s. 16

Konference blev en skuffelse, mange kan lære af. *Kommentar af Kenneth Sørensen*

Alternative ikke klar til psykiatrien! s. 20

Alternative mangler viden om psykiatrien. *Kommentar af Marianne Secher*

Læserne mener s.22

Aktuelle læserindlæg

Viborghøring s.23

Reportage af Karlo Hansen

Hvis psykiatrien bare regnede eksistentielle problemer for noget s.24

Rune Tams har skrevet en bog om psykiatrien. *Interview af Svend Balle*

Orientering s.27

Aktuelle nyheder fra psykiatriens verden. *Redigeret af Svend Balle*

Poesivinduet s.28

Poesi fra læserne

Nekrolog s.29

Erik Adolph fra Videnscenter for socialpsykiatri er død. *Af Michael P. Krog*

Drømmen om det gode liv

Redaktionel kommentar

Michael P. Krog, ansvarshavende redaktør

Snart skal vi varme os i fællesskabet ved en højtid, selvom mange netop derfor vil føle ensomheden stærkere.

Udendørslivet frister nu mindre, indendørsvarmen mere, og vi mennesker er, som Shakespeare skriver i »Stormen«, af samme stof, som

drømme gøres af.

Jeg kan også kun være enig med Anatole France, når han siger, at »Eksistensen ville være uudholdelig, hvis vi aldrig drømte.«

På en Top 10 over danskernes drømme vil jeg tro, at drømmen om »det gode liv« ligger i en førerposition. OUTsideren havde for præcis 3 år siden i vores november/december 1998 udgave et temanummer om »Det gode liv«. Emnet fascinerer og beskæftiger os stadig. Som det kan ses af annoncen på side 31, holder tidsskriftet OUTsideren i samarbejde med foreningen BUPs en temadag om dette altid aktuelle emne.

BUPS er i øvrigt en forkortelse for »BrugerUdviklingsprojektet for Psykisk Syge & sårbare« og var i 1999 en af initiativtagerne til den landsdækkende tabukampagne, da de sammen med 3 andre organisationer påtog sig sisyfosopgaven at nedbryde fordommene i det danske samfund om psykiske sygdomme.

Jeg skal være indleder på temadagen om det gode liv. Det er dog ikke så meget, fordi jeg er indbegrebet af det gode liv - desværre, men mere at jeg er ansvarshavende redaktør for OUTsideren og formand for BUPs!

Men jeg har i al fald bestemt mig for, at definitionen af det gode liv ikke har det som med humor. Humor er jo det, man ikke har, når man prøver at definere det! For at forberede mig, gik jeg på den forgangne københavnske Kultur Nat til en debat om det gode liv.

Det var på et institut under universitetets psykologistudie. Det var helt rart næsten udelukkende at møde psykologer efter i kraft af mit arbejde næsten udelukkende at have mødt psykiatere. Den offentligt betalte behandling er desværre for langt hovedparten baseret på psykiatere - og derved også på medicin.

På debatmødet fandt jeg heller ikke her de vises sten. Jeg hørte i stedet en udbredt definition af en

mand ved navn Batson. Den må jeg dog tage afstand fra. Hans 7-punkts definition på mental sundhed og det gode liv lyder: 1: Fravær af mental sygdom. 2: Passende social adfærd. 3: Frihed fra bekymringer og skyld. 4: Personlig kompetence og kontrol. 5: Selv-accept eller selvaktualisering. 6: Personlighedsmæssig helhed og integration. 7: Åbenhed og fleksibilitet.

Alene det første punkt udelukker sindslidende i at have et godt liv. Det vil jeg påstå, at en del alligevel har. Om ikke hele tiden og hele livet igennem. Men hvem har også det? For at kunne mærke lykke, må man nu engang også kunne mærke smerte.

Lige til slut et par ord om andet end det gode liv... Der er også andet i livet!

Vi bringer i denne udgave af OUTsideren et portræt af den kontroversielle kæmpe, Christian Bonde, som vores forsidehistorie. Man kan og kunne være uenig med ham i visse sager, men hans engagement og ildhu kan kun respekteres.

Christian Bonde har været med i utallige år. Jeg husker ham allerede fra en gang først i 70'erne, hvor han arrangerede en udstilling i det gamle Huset i Magstræde.

Dengang havde jeg kun perifer forbindelse til psykiatrien, men jeg husker, at han stod og stemplede folk, inden de begav sig ind i den lange psykiatriske labyrint. Jeg husker ham som lidt skræmmende, men interessant.

Han er en af de originaler, vi har alt for få af, og som vi som antydning i vort bladnavn - hylder - også selvom de kan være besværlige.

Jeg husker en gammel ven, forfatteren Poul Borum, engang lidt nedladende blev spurgt: Er Du en original? Poul svarede: Ja, er Du en kopi?

Vi har kaldt portrættet: Kriger i psykiatrien. Han er en kriger, som trods sit tilsyneladende milde sind og sin afvæbnende humor ikke er konfliktsky, men indædt kæmper mod magtanvendelse og magtfuldkommenhed.

Christian Bonde ynder også at kalde sig »Psykiatriens Robin Hood«. Det er der ikke mange, der kan gøre ham rangen stridig. Vi andre må nøjes med mindre. Selv koketterer jeg med at leve op til at være »Psykiatriens Cary Grant«...

God læselyst og skriv til mig eller resten af redaktionen, hvis Du har forslag og gode idéer!

Kriger i psykiatrien

I mere end 30 år har Christian Bonde vandret rundt på de psykiatriske afdelinger for kritisk at se overlægerne over skuldrene. Siden 1971 har han opbygget et stort netværk bestående af personer inden for det psykiatriske behandlingssystem: sindslidende, sygeplejersker og pædagoger, men også overlæger og politikere på Christiansborg forsyner ham med oplysninger, så han til stadighed kan kæmpe de sindslidendes sag.

Interview

Af Karlo Hansen

Den måde, de sindslidende i Viborg bliver behandlet på af SINDs amtskredsbestyrelse, (se sidste nr. af OUTsideren), den er meget grov. Faktisk er det første gang, jeg møder en så arrogant optræden.

Ordene kommer fra Christian Bonde - psykiatriens Robin Hood - i dag 64 år og gående med stok. Men tag ikke fejl! „Bonde er still going strong“. Faktisk skal man være i god form og stå tidligt op for at kunne følge med. Bonde fortsætter:

- Det er sjældent, at SINDs måde at opføre sig på kommer så tydeligt frem som her i Viborg, hvor Viborg Stifts Folkeblad har været god til at afdække forholdene, så det kom til at stå klart, hvad det egentlig er, der foregår. Hvor arrogancens omfang kom bag på mig, så er selve forløbet typisk for Landsforeningen SINDs måde at opføre sig på. Mere end noget, er det formanden, Bente Djørup, der ikke kan opføre sig ordentlig. Og det må der gøres noget ved. Bonde fortsætter:

- Alle inden for psykiatrien må få øjnene op for, hvordan det er, man inden for SIND optræder over for de sindslidende. Mange af dem, der er gået ind i SIND for her at påtage sig et socialt arbejde, er jo dem, der i virkeligheden går og krænker de sindslidende til daglig. Det må bare ikke komme frem. Og politikerne er alt for ofte ligeglade, så længe tingene blot kan holdes skjult. Det er systemet i en nøddeskal, og det er en glimrende beskrivelse af de sindslidendes situation i dag.

Foto: venligst udlånt af SL. Christian Bonde og Kåre »Knækæg«, klar til at overrække lagkage med narresutter til SINDs landsformand Bente Djørup. På lagkagen stod der: »Til Bente Djørup fra brugerne der selv kan tænke«.

Christian Bonde, er det nu ikke at tage munden for fuld, når du generaliserer så meget om SINDs arbejde?

-I 1970'erne var jeg selv medlem af hovedbestyrelsen, og jeg kender udmærket til systemet indefra. I øvrigt er jeg i besiddelse af en masse venner over hele landet, som løbende orienterer mig.

Bonde har, efter eget udsagn, i mange år været vidne til SINDs manglende vilje til at lytte til brugerne i hverdagen og har sat sig som et hovedmål at bekæmpe denne arrogance. Midlet har været at få tingene helt frem i lyset, så folk tvinges til en stillingtagen.

I Viborg havde jeg ikke kendt dig i 24 timer, før jeg hører dig tale om, at du nu ville i gang med en høring, som jo er et stort projekt!

-Jah... Det er ikke altid, at folk, der ikke kender mig, kan følge med. Men jeg blev hurtigt klar over, at sagen var speciel. Noget andet var, at brugerne udviste et sjældent sammenhold. På et tidspunkt kom Peter Duetoft jo til Viborg, og jeg så, at han var meget interesseret i at følge sagen meget nøje.

Selv kender jeg personligt til Anne Baastrup og Tove Fergo fra §71 Tilsynet, og jeg forstod at også de fulgte med i sagen.

-Sammen med Foreningen „Hanegal“ i Køge fik vi tilrettelagt et program for en høring i Glostrup, og så var det ellers bare med at komme i gang, så de praktiske ting kunne falde på plads. Men jeg indrømmer gerne, at der i de sidste par måneder har været meget travlt.

Højt respekteret outsider

Christian Bonde er en outsider og ligner en sådan, både i sind, skind og klæder.

Bonde er igennem årene blevet både frygtet og respekteret. Han har modtaget stor anerkendelse for sit arbejde. Kulminationen kom i 1993, da Bonde modtog „Socialpædagogernes Pris“ på 30.000 kr. for sin alsidige indsats - en påskønnelse, han blev meget stolt over.

To år efter indstiftede han selv „Bondeprisen“, der bliver uddelt til den journalist, som skriver mest nuanceret om problemerne inden for psykiatrien.

Flere vestjyder af den ældre årgang fik hurtigt nok af Bondes umiddelbare fremtoning. Han klæder sig som en, der ikke kan gøre for det, og han taler, som om fantasien til tider løber af med ham. Men vælger man at gå tættere på, opdager man et lunt og skælmisk glimt i øjet. Det virker, som om han morer

sig kosteligt over vi andres reaktion - noget om, at vi bare skulle vide bedre...

En gråhåret mand på 64, der må støtte sig til en stok, burde man da vide, hvor man har. Men sandheden er, at mange har taget grueligt fejl. Omfanget afsløres først, når man grundigt sætter sig ind i Bondes hektiske liv.

Bonde bruger al sin tid på aktivistarbejde. Fra han står op tidligt om morgenen i sin lille etværelses i Roskilde, er han i gang.

Bonde har et stort netværk, der konstant forsyner ham med nye sager. Ofte laver han selv sin personlige research og ringer derpå til et af de store dagblade, som i forvejen kender til ham.

En gammel ven fra Galebevægelsen fortæller: - Bonde er en ensom ulv, der helst skal have lov til at gøre, som han selv vil. Man skal ikke forsøge at styre ham, fortæller Thorkild Monberg, der i mange år har været en af Bondes faste chauffører:

- Vi har kørt landet tyndt sammen for at arrangere galelejrene. Men selv om Bonde er utrolig aktiv med alt forarbejdet, er han aldrig selv med på lejrene. Han bryder sig ikke om mange mennesker samlet på et sted. Han vil hellere kæmpe videre alene. Det er hele tiden de andre, han slås for. De, der ikke har den frihed, som han efterhånden selv har opnået. Han har en utrolig energi, og samtidig lader han sig ikke kue af autoriteterne, afslutter Thorkild Monberg.

Ingen har som Bonde vandret rundt på alle de psykiatriske hospitaler, hvor han i bogstavelig forstand ser overlægerne over skuldrene, og så kommer han ind ad døren med en sådan selvfølge, at man skulle tro, at han ejer det hele, hvilket flere overlæger har brokket sig over.

Den ene gang kommer han måske rundt på alle afde-

Frå Christian Bondes 50 års fødselsdag. Han lykønskes her af overlæge Jytte Villadsen. Foto: Jørgen Sperlin, Politiken

linger for blot at uddele brochurer. Næste gang han kommer, er det måske for personligt at undersøge forholdene på en afdeling. Og så har han lært stedet så godt at kende, at han ved, hvor han skal henvende sig. Hans stædighed er legendarisk og har efterhånden gjort ham kendt og frygtet af hele systemet.

Med sin termopose, sit polartelt og store frakke har han i mange år rejst rundt i Norge og Danmark og trodset alle former for vejrlig og andres modvilje.

Den ene dag står han på Ringefestivalen og deler materialer ud om Galebevægelsen, næste dag er han i Norge for at følge en retssag, tredje dag underviser han sygeplejeelever i København.

En besværlig men begavet kværlant

Med sin viden om systemet løber han overlæger, politikere og andre meningsdannere på dørene for at få forholdene forbedret for de sindslidende.

Gennem sine foredrag for sygeplejersker og socialpædagoger kommer han i kontakt med et utal af mennesker i det psykiatriske behandlingssystem. Overlæge Anders Kelstrup, en af Galebevægelsens tidligere bærende kræfter fortæller:

- Jeg kender ingen, der som Bonde har føling med det psykiatriske behandlingssystem. Bonde har mange venner rundt omkring, både blandt de sindslidende, men også blandt overlæger og politikere på Christiansborg. Således har han tit og ofte kontakt med Peter Duetoft og §71 Tilsynet, hvor begge parter forsyner hinanden med oplysninger. Og så har Bonde en sjælden humor, fortæller Anders Klestrup.

- Da Ekstra bladet midt i 80'erne skal dømmes i sagen om nogle kritiske artikler fra det psykiatriske hospital Nordvang, møder Bonde op i præstekjole. Men han bliver smidt ud af retslokalet, inden han får begravet ytringsfriheden. Anders Kelstrup fortsætter:

- Da skandalen på Middelfart i 1984 er på sit højeste, går han ene mand i gang med at lave badges med teksten: "På Middelfart slår de mere end de plejer". Og samtidig annoncerer han sig selv som håltaler til Sct. Hans festen på Middelfart sygehus i den lokale avis. Noget som ellers kun er forbeholdt chefoverlægen.

- På Hjallerup marked tilbyder han gratis øl til alle dem, som vil smide deres fordomme mod sindssyge ned i en stor gruekedel. Han kommer kun af med én øl.

- Og i hjembyen Vorbasse stiller han sig op midt på torvet med fire høns, som han har givet navn efter byens fire sladrekaellinger. Dem står han og snakker med til stor forargelse for den lille bys borgere.

Bonde er altid ude på gale streger, og han udstiller meget ofte andre folks fordomme, slutter Anders Kelstrup.

Vi skal ikke være så tilpassede. Vi skal kæmpe!

- Patienter er normalt for søde og for tilpassede. Man skal ikke være så pæn. Vi skal kæmpe. Det er den eneste

Bonde fotograferet 1976. foto: Morten Langkild Politiken

måde at overleve på. Og så skal man huske at have humor med hele tiden. Ellers kan man ikke provokere. Jørgen Nash og Jens Jørgen Thorsen vidste det, fortæller Bonde.

Bonde har også været bagmand for høringer på bl.a. Middelfart i 1984 og på Sct. Hans Hospital.

- Når jeg laver et debatpanel, udvælger jeg helt bevidst at gå efter dem, der kan få skabt mest røre. Det drejer sig om at få folks øjne op for uretfærdighederne. Ka' jeg få folk til at vågne op og lytte, er jeg nået langt.

Bonde opererer over hele landet. En campingvogn står på en campingplads ved Skive, hvor han overnatter, når han skal på opgave derovre. Han anslår selv, at han er væk hjemmefra fire til fem måneder om året.

Bonde er ubestikkelig og umulig at korrumpere, lyder det enstemmigt fra vennerne, der blandt andet hæfter følgende egenskaber på Bonde: arbejdsom, stædig, følsom, kreativ og med en fabelagtig hukommelse.

På landets bladredaktioner behøver han blot at sige: „Det er Bonde“, så ved man godt, at der er noget i vente. Journalisten Edith Rasmussen fra JP skrev i 97 en helside om Bonde, der deltog i en stor forsorgsmesse i Herning, og beskrev hvordan politiet badet i blitzlys måtte skære ham fri, fordi han havde lænket sig fast ved indgangen. Forinden havde han ringet til alle redaktionerne for at forberede dem på en god historie.

En af Bondes idoler er Søren Kierkegaard. Humoren forenet med en kras satire er da også hans mest foretrukne våben. Han plejer at sige, at man ikke skal møde de lærde på deres hjemmehane. Derfor bruger han humoren, som når han tager grovfilen under armen og vandrer ind på Panuminstituttet og siger til de studerende,

når de kommer forbi:

- Det er den, du skal bruge til dine albuer.

Eller da Bondes yndlingsoffer, professor Tom Bolvig fra Rigshospitalet, modtog en stor torsk på et sølvfad, præcis kl. 12, da hans lægekonference skulle starte med ordene: - Tag en kollega med til bords.

Gyda Uldall's tv-portrætter

Med dokumentarprogrammerne „Psykiatriens Robin Hood“ fra 1997 og „Hvem hjælper psykiateren?“ fra 1976 har den kendte og nu pensionerede programværtinde formået at tegne et dybtgående portræt af Bonde.

Gyda Uldall går her særlig tæt på Bonde og formår mere end så mange andre at få Bonde til at føle sig tryk og mere åben. Hvor Bonde normalt er reserveret over for fremmede, så forstår Gyda Uldall at skabe en særlig atmosfære, hvor øjnene mest af alt udtrykker, at vi i Bonde har et særlig varmt og engageret menneske, der siden han fik sin frihed i 1971 valgte at ville kæmpe:

-Jeg vil gerne hjælpe de sindslidende, så de kan opleve den frihed, som jeg selv føler, jeg har fået. Det er ikke så svært at nå ind til dem. Blot man giver sig lidt tid og viser en oprigtig vilje til at lytte, så kommer resten helt af sig selv.

Bonde blev særlig kendt blandt de indlagte på Set. Hans Hospital i Roskilde. Han havde nemlig oprettet sin egen busrute, som hver fredag sørgede for bus-transport fra hospitalet til Københavns Rådhusplads. I 10 år sad han således selv bag rattet.

Ud over busruten var Bonde også med til at arrangere flere studieture til Sverige, hvor man besøgte flere hospitaler med alternativ behandling, længe før det blev praksis andre steder.

Fejlanbragt under Åndssvageforsorgen

Sin egen baggrund omtaler han nødig. For den er et sort kapitel, der i følge et løfte til en gammel overlæge ikke skal få lov til at forpuste hans tilværelse med bitterhed.

Christian Bonde blev født den 26. november 1937 i den lille jyske landsby Vorbasse. Da han var fem, dør moderen af tuberkulose. Sammen med faderen vælger præsten i Vorbasse at overdrage ham til Åndssvageforsorgen.

26 års fejlanbringelse i 40'erne og 50'erne indeholder ikke mange lyspunkter. Alligevel er det dem, han trækker frem, hvis han absolut skal tale om tiden.

Bonde flygtede, så ofte han kunne. Så blev han anbragt på 2. sal indtil den dag, hvor han opdagede, at lagnerne blev opbevaret på samme etage.

Frem til han var 31 år, var tiden præget af slid og slæb for bønderne, mens plejerne kunne køre af sted med en fed flæsketeg som tak for en dags arbejde. Pau-

serne i arresten, hvor han samlede klemmer, huskes derfor som tiltrængte ferier.

Efter faderens død fandt Bonde i hans fagforeningsbog 40 henvendelser fra forsorgen om, at sønnen var flygtet.

Fangeophold på Livø i Limfjorden

Flere gange i 1950'erne var Bonde placeret på øen Livø i Limfjorden. Fra 1911-1961 udgjorde øen et af de mørkeste kapitler i dansk socialhistorie.

Ud af arkivalierne kan man se, at der kunne være op til 100 mænd på øen, og de fleste var vagabonderende. Typisk var man der i tre år ad gangen, hvorefter man blev sat fri på prøve. Rigtig mange blev dog genindlagt, især hvis de fik en kæreste eller viste seksuel adfærd.

Livøanstalten blev den kaldt. Her placerede man mænd, der af forskellige årsager ikke kunne klare sig inden for samfundets lukkede normsystem. De, der var anderledes, de svagt begavede, vagabonderende, arbejdssky og småkriminelle, der blev anset som åndssvage og uegnede til at leve et normalt liv.

I 1997 genså Bonde øen frivilligt sammen med journalister fra Aktuelt samt professor og historiker Birgit Kirkebæk, der er forfatter til bogen „Defekt og deporteret“ fra 1997. Bonde finder her frem til sin gamle celle og sidder lidt tavst for sig selv og kigger rundt i det lille rum. Endelig peger han op: -Vi prøvede at flygte ud gennem vinduet ved at stille sengen op af væggen, men de opdagede det og tog sengen fra os. Så måtte vi sove på gulvet. Her har jeg siddet masser af gange, siger han, men vil ikke fortælle for hvad... Årh, det var bare narrestreger. Engang sad jeg her en hel måned i træk, og det eneste friske luft, jeg fik, var en gårdtur. Men det værste var nu, når de gav os mad og bare sparkede tallerkenen hen til os med foden. Så følte man sig som et dyr.

Vendepunktet

Det afgørende vendepunkt kom, da Bonde på en af sine vanlige flugtture til København bliver genindlagt for en uvæsentlig skavank på skadestuen. En nysgerrig og lyttende læge vil ikke tro på Bondes livshistorie.

Hurtigt opdager lægen, at Bonde ikke er og aldrig har været åndssvag. For at hjælpe Bonde opfordrer han ham til straks at blive undersøgt på Set. Hans. Takket være gode kontakter til bl.a. overlæge Hertel Wulff får han nu den længe savnede frihed fra Åndssvageforsorgen.

I 1971 får han tilkendt pension og sin første rigtige selvstændige bolig - en lille etværelses i Roskilde, der stadig danner rammerne for et omfattende og hektisk liv. I øjeblikket er det sagen om Viborg, der har hans fulde interesse, men snart kommer der nye opgaver for en kriger i psykiatrien.

Psykologisk behandling - et spørgsmål om held!

Et fåtal af brugerne bliver tilbudt psykolog inden for distriktpspsykiatrien. Hvad skyldes det? Vi har talt med psykolog Poul Ingemann Nielsen, Distriktpspsykiatrisk Center i Lyongade på Amager.

Interview

Interview & foto af Anne Folker

Hvad skal der til for at få tilkendt en psykolog i distriktpspsykiatrien?

-Der sker en vedtaget proces. Først kommer en ny patient til en forvisitationssamtale, her udspørges patienten, så man får et grundigt billede af patientens situation. Samtalen tager ca. en times tid, og herefter bliver der lavet en visitationskonference, hvor vi drøfter patientens problemer. Så beslutter vi i det tværfaglige team, hvor der er læger, psykologer, sygeplejersker og socialrådgivere, hvad patienten skal tilbydes af hjælp. Under selve forvisitationen får patienten mulighed for at give udtryk for, hvad han eller hun ønsker af behandlingstilbud. Dette betyder ikke, at vi nødvendigvis kan opfylde ønsket. Om hun får tilkendt en psykolog er afhængigt af, om psykologen har ressourcer til rådighed. Jeg vil sige, at det er i de sjældne tilfælde, at nogen får tilbudt en psykolog.

Hvor stor en procentdel af brugergruppen får tilbudt psykologisk behandling hos jer?

-Vi har i det tværfaglige team ca. 400 patienter. I det team er der halvanden psykolog stilling, og til den normering er der ca. 46 patienter. Dette har nødvendiggjort, at patienterne kun får tilbudt en samtale hver anden uge, hvor psykologer ellers har den opfattelse, at psykoterapi kræver en samtale om ugen.

Får alle, der har behov for psykologisk behandling, et tilbud hos jer?

-Nej, det gør de ikke. En del af de patienter, der kommer her, bliver direkte afvist, fordi de ikke hører til vores målgruppe. Vi har måtte definere en snæver målgruppe bestående af de sværeste sindslidelser. Vi må ind imellem sige nej til en sindslidende, som måske kunne drage nytte af psykologsamtale, fordi der ikke er psykologer ledige for tiden. Det er et spørgsmål om held for en patient, at hun kommer netop på det tidspunkt, hvor der er en psykolog, der har en åben plads.

Skyldes det, at et fåtal af brugerne bliver tilbudt psy-

Psykolog: Poul Ingemann Nielsen

kolog, at man økonomisk set prioriterer medicinsk behandling højere end psykologi?

-Distriktpspsykiatrisk Center lever med en normering, der i sidste ende besluttet af politikerne efter forslag fra forskellige afdelingsledelser i psykiatrien.

Psykiatrien har traditionsmæssigt altid støttet sig op af to faggrupper, nemlig læger og sygeplejersker. Det er disse to grupper, der har haft ansvaret for de psykiatriske patienter. Siden hen er der i psykiatrien hentet støtte ind fra andre faggrupper, f.eks. fysioterapeuter, ergoterapeuter og psykologer. Det vil sige, at der dengang ikke var noget tilbud om psykologisk behandling. Den blev varetaget af læger, der interesserede sig for psykoterapi. Historisk set var det sådan, at de psykologer, der blev ansat i psykiatrien, lavede psykologiske test for at hjælpe lægerne til at lave patientens diagnose. I de sidste 15 - 20 år er psykologerne langsomt begyndt også

at lave samtalebehandling.

Der er en tendens i øjeblikket til, at det er den biologiske synsvinkel, der bliver betragtet som den behandlingsplan, som lægerne stiller mest håb til. Det er den aktuelle trend, at medicinsk behandling er den rigtige. Der har i øvrigt været mange forskellige trends i tidens løb.

Personligt har jeg meget svært ved at se medicin som den endelige løsning på problemet. Grunden er, at medicin ikke helbreder, den er kun en symptombehandling. Altså er den medicinske behandling for så vidt en evig behandling, hvis sygdommen stadig består.

Skyldes det faglige prioriteringer, at psykiatrien er ledet af mennesker med en biologisk baggrund?

-Det er psykiatere, der bestemmer den grundlæggende behandlingsfilosofi. I distrikpsykiatrisk center er det psykiatere, der bestemmer, hvor mange psykologer der er brug for. Det har historisk set været meget svært at dokumentere effekten af psykoterapi, fordi det er ikke målelige størrelser. Det, man traditionelt kalder videnskab, kræver målelige størrelser. Det kræver, at man kan definere ting præcist. Dog er der gjort mange forsøg på at dokumentere effekten af psykoterapi.

Psykologerne er på dette område nærmest delt op i to grupper. Der er klinikerne, der arbejder med at lave psykoterapi. Den anden gruppe beskæftiger sig med at dokumentere og lave videnskab omkring psykoterapi. Jeg er en kliniker. Jeg går meget lidt op i at lave dokumentation, jeg har simpelthen ikke overskud til det.

Der er mange ting, som lægerne gør, der ikke er dokumenteret. I enhver behandling giver de f.eks. gode råd, og det er som sagt ikke dokumenteret. Lægernes indstilling til psykoterapi har været skiftende. Der har været mange forskellige behandlingsideologier på psykiatriske afdelinger, nogen har været indstillet på den menneskelige kontakt. Lige nu er tendensen, at det er medicinen, der er løsningen.

Skyldes det, at der er for få brugere, der er egnede til at modtage psykologhjælp, selvom de gerne vil?

-Der er mange sindslidende, som, selvom de udtrykker ønske om at få psykologbehandling, i praksis ikke vil få noget ud af det. Psykoterapi er ikke lige så let som at tage piller. Det kræver meget energi og aktivitet fra patientens side. Patienten skal gå ind i en proces, hvor hun selv skal forsøge at løse sine problemer med støtte fra terapeuten. Det kræver, at hun tør stå ved sine følelser. Det er der mange sindslidende, der fuldstændig undviger.

Det er måske i virkeligheden trøst, de søger. Det kan jeg godt forstå, men det er ikke noget, der helbreder. Så er der dem, der kan få noget ud af det. En lille del

Maleri: af Lars M.

af dem får tilbuddet.

Hvad tror du, der skal til for at få mere psykologisk behandling ind i psykiatrien?

-At de psykiatriske læger får et andet syn på psykoterapi. Al udvikling og forvandling i det psykiatriske system er nødt til at gå igennem lægerne. Det kunne også være et krav fra befolkningen til politikerne, så politikerne stiller krav til det psykiatriske system.

Jeg lever inden for de psykiatriske rammer. Jeg har erfaringer fra mit arbejde med patienterne, der godt kunne pege i andre retninger end den medicinske behandling.

Jeg synes, at andre former for behandlinger burde bruges mere. Jeg tænker ikke bare på psykoterapeutisk behandling, men i det hele taget menneskelig kontakt. Det ville dog være meget dyrere.

Der er forsøg på at oprette psykoseteams. Der bliver der sandsynligvis afsat en person for hver ti patienter. Det er en meget høj normering, og det indebærer, at patienterne får meget mere menneskelig kontakt.

Altså jeg kunne godt tænke mig, at der var meget mere respekt og lydhørhed over for det psykoterapeutiske arbejde. Ikke fordi jeg ikke føler mig respekteret på stedet her, men det er ligesom de overordnede strukturer viser, at psykologer kun er en parentes i psykiatrien.

Jeg har arbejdet inden for psykiatrien siden 1992. I dette tidsrum har jeg været optaget af enkeltstående cases i litteraturen, hvor skizofrene gennem psykoterapi er blevet helbredt eller har fået et radikalt bedre liv. Det har ligesom været den tanke, der har stimuleret mig til at forsøge, hvor langt jeg kunne nå med psykoterapi.

Stemmer udfylder en funktion

For et par år siden tog Lis Bodil Karlsson, projektlederen fra den svenske organisation for psykiatribrugere, RMSH, efter udenlandsk forbillede initiativet til et netværk for dem, der hører stemmer. I dag findes der over 200 medlemmer flere steder i Sverige. Nu forsker hun i, hvordan mennesker beskriver deres stemmer.

Baggrund

Af Tommy Engman.

Enkelte undersøgelser siger, at to procent af befolkningen hører indre stemmer. Andre at der er betydeligt flere, beroende på hvad man forstår ved indre stemmer. Når vi siger, at vi hører en indre stemme, så er det en billedmetafor for at tale om, at man hører en faktisk stemme. Hvis man ikke kan afgøre, hvorvidt stemmen er der, billedligt eller religiøst, og sætte den ind i en forståelig sammenhæng, tales der om den som noget afvigende, og at det hele har at gøre med psykiske sygdomme.

Nu er der imidlertid kun en tredjedel af dem, som hører stemmer, der har kontakt med psykiatrien. Det største problem med stemmerne er måden at håndtere dem, mener f.eks. den hollandske forsker og psykiater, Marius Romme. Han hævder også, at de er udtryk for en livskrise.

Den måde at se det på gik Lis Bodil Karlsson ud fra, da hun tog initiativet til netværket »Rösträtt« (»Stemme-ret«). Det gør hun også i den forskning, hun beskæftiger sig med, hvor hun undersøger, hvordan mennesker, som hører stemmer, selv beskriver dem, når de taler med andre om deres

De diagnoser, vi har, medvirker mest til at bogføre mennesker, siger Lis Bodil Karlsson, initiativtageren til netværket »Rösträtt« (»Stemme-ret«). Jeg synes, man burde kunne betragte psykotiske tilstande på samme måde som Freud gjorde med neuroserne: at de er udtryk for noget. Så bliver det ikke diagnoserne, man i første omgang interesserer sig for, men de problemer mennesker har.

oplevelser, og om der er nogen forskel på de stemmer, som patienter hhv. ikke-patienter har.

-De fleste steder inden for psykiatrien opfatter man stemmer som noget statisk og kalder dem for hallucinationer, hvad der normalt forklares med vrøvl, nonsens, hvilket engelsk litteratur faktisk har interesseret sig for. Men stemmer er intimt forbundne med menneskers oplevelser, siger Lis Bodil Karlsson.

-Stemmerne udfylder helt klart en funktion hos den enkelte, fortsætter hun i et engageret tempo og indskyder ligesom i forbifarten, at hun selv for mange år siden hørte stemmer på to tidspunkter.

At stemmerne er meningsbærende fremkommer også i de breve, som netværket »Rösträtt« har samlet i en bog »Från röst-hörarnas värld - brev med berättelser.« (»Fra stemmehørernes verden - breve med fortællinger«).

Trods denne dokumentation og fortællinger fra andre lande er der mange, som ikke deler denne opfattelse. Lis Bodil Karlsson har til og med fået at høre, at hendes forskning kan sammenlignes med forskning i ufoer.

Det var i september 1999, at hun tog initiativet til det første møde med en gruppe mennesker, som hørte stemmer. I dag har det udviklet sig til et netværk med over 200 medlemmer, grupper som findes et par steder rundt i Sverige.

Ved hvert gruppemøde har man normalt et tema at gå ud fra, og fra det udgangspunkt går samtalen tit videre til at handle om deltagernes forskellige erfaringer og viden ved at høre stemmer.

-De, som er medlemmer i netværket, mødes i deres grupper, fordi de har noget fælles at være sammen om. Samtalen er fra starten af meget uformel, for at deltagerne skal lære hinanden at kende. Ved at dele ud af sine erfaringer, lærer man hinanden at opfatte stemmerne på en anderledes måde end tidligere.

På den måde kan man lære sig at håndtere destruktive og negative stemmer, så de ikke længere styrer ens liv, forklarer Lis Bodil Karlsson.

-Først føler man oftest en

total magtesløshed over for sine stemmer for senere at erfare en vis stabilisering. Til sidst får man helt kontrol over dem.

Lige nu findes der også et europæisk netværk for stemmehørere, som består af medlemmer fra ni lande. I Norden er Norge og Finland med udover Sverige.

Den funktion, det europæiske netværk har, er udover at være mødested for dem, som hører stemmer, at indsamle erfaringer og viden om emnet.

Det er vigtigt, siger Lis Bodil Karlsson afslutningsvis, da denne viden og erfaring har svært ved at passe ind i den traditionelle forskning.

Oversat fra svensk af Svend Balle. Artiklen blev bragt i det svenske Revansch nr. 4, 2001. Der findes såvidt vides ikke noget netværk eller grupper for stemmehørere i Danmark, men måske kan denne artikel opfordre en og anden til at tage et initiativ i den retning.

RSMH står for Riksförbundet för Social och Mental Hälse.

NETVÆRKSTEDET

Offside

35357344

Et aktivitetssted for mennesker med psykiske og sociale problemer, førtidspensionister, bistandsmodtagere, efterlønnere o.a. Vi er et hyggeligt sted, hvor du kan møde nye kammerater omkring fælles interesser.

I denne sæson tilbyder vi undervisning på følgende kurser: Yoga, Svømning, EDB, Tekstilværksted, Tegning/maling, Astrologi, Badminton, Kropsbevidsthed, Sang, Musik.

Vi har endvidere en ugentlig debatgruppe, og der arrangeres foredrag, danseaften, udflugter o.a.
Kom ind og få et program - eller ring og hør nærmere.

Undervisning, aktiviteter og socialt samvær
Prinsesse Charlottesgade 28, 2200 Kbh. N.

Spiseforstyrret af incest

Kristina blev som barn seksuelt misbrugt af sin far og andre i familien. En hård opvækst med vold og misbrug førte senere til en spiseforstyrrelse. Kristina har fortalt OUTsideren sin historie.

Interview

Af Dorthe Raffenberg, foto Jette Nielsen

Hvornår fik du først fornemmelsen af, at du led af en spiseforstyrrelse?

-Da jeg var barn, var jeg meget tynd, men da jeg var blevet 12-13 år gammel og begyndte at få former, så tog jeg pludselig 10-15 kilo på i løbet af et halvt år. Der begyndte jeg at tænke: vejer jeg for meget, og hvad skal jeg gøre ved det. Da jeg gik på efterskole i 1992, fandt jeg ud af, at jeg kunne spise en masse og derefter kaste det op. På den måde blev jeg ikke tung i maven, når jeg skulle træne, og sådan opstod det.

Fik dine omgivelser ikke mistanke?

-Nej, ingen andre vidste, at jeg led af en spiseforstyrrelse. Jeg har selv fundet frem til det.

Da jeg boede på Stolpegården i 1995, begyndte jeg først at fortælle om min spiseforstyrrelse. Der fik jeg den første hjælp.

Hvad er Stolpegården?

-Det er et dagcenter og behandlingscenter, hvor man er fra mandag til fredag. Derefter tager man hjem i weekenden og er sammen med sin familie eller i egen lejlighed. Der er meget terapi. Hver dag er der gruppeterapi og individuel terapi.

Havde du problemer med at acceptere, at du led af en spiseforstyrrelse?

-Jeg har stadigvæk ikke accepteret det. Det sker stadigvæk, at jeg kaster op, og det irriterer mig. Men jeg ved, det er perioder i mit liv, og det må jeg så bare acceptere, og så håber jeg at kunne få noget mere støtte fra en god psykolog. Den psykolog, jeg går hos nu, er ikke så meget inde i behandling af spiseforstyrrelser. Han sagde til mig for fire år siden, da jeg startede hos ham, at jeg bare skulle holde op med at kaste op og glemme alt om det. Det gik bare ikke i længden at få et forbud og så skulle overholde det.

Model foto

Det var først da jeg startede i kropsterapi, at jeg følte, jeg fik megen støtte og hjælp.

Hvad laver man i kropsterapi?

-Vi havde mange jordforbindende øvelser, f.eks. at stå på jorden og "grounde". Så lavede terapeuten en øvelse, som gik ud på, at hun klappede på min krop, fordi jeg har den opfattelse, at jeg er to til fire meter i diameter, altså meget stor.

Hvorfor tror du selv, at du fik en spiseforstyrrelse?

-Dels en dårlig opvækst, og i starten af puberteten tog jeg som sagt 15 kilo på. Jeg var slet ikke forberedt på at veje 65 kilo, da jeg var vant til at veje 49 kilo. Desuden

gik jeg på en idrætsefterskole, hvor man skulle være meget tynd og veltrimmet. Lærerne havde et stort ambitionsbehov over for os som idrætsudøvere. Vi skulle dyrke idræt i to-tre timer om dagen. Derudover skulle vi have tiende klasses eksamen.

Nu går jeg måske for tæt på dig. Hvordan var din dårlige opvækst i familien?

-Jeg er blevet seksuelt misbrugt af min far og fire andre venner fra familien. Det har været en hård opvækst med megen vold og misbrug fra min far, onkel, mormor og to venner. Og så var der mine mindre søskende, der er 23 og 17 år i dag, som jeg blev tvunget til at misbruge. Der var meget vold og afstraffelse, hvilket var meget hårdt.

Slog de Jer?

-Ja, meget. Den dag i dag kan jeg ikke finde ud af, om det var rigtigt eller forkert. Nogle gange er det, som om jeg oplever det hele igen. Det er utroligt ubehageligt, og det gør så, at jeg får lyst til at spise eller kaste op. Da det er en stor psykisk smerte at skulle gennemleve det igen. Jeg har også været utrolig destruktiv mod mig selv. Jeg har skåret i mig selv, slået mig selv og slået hovedet ind i væggen. Omkring alt det, der er sket, føler jeg en stor skyld.

I dag kan du vel se, at det er dem, der har skylden?

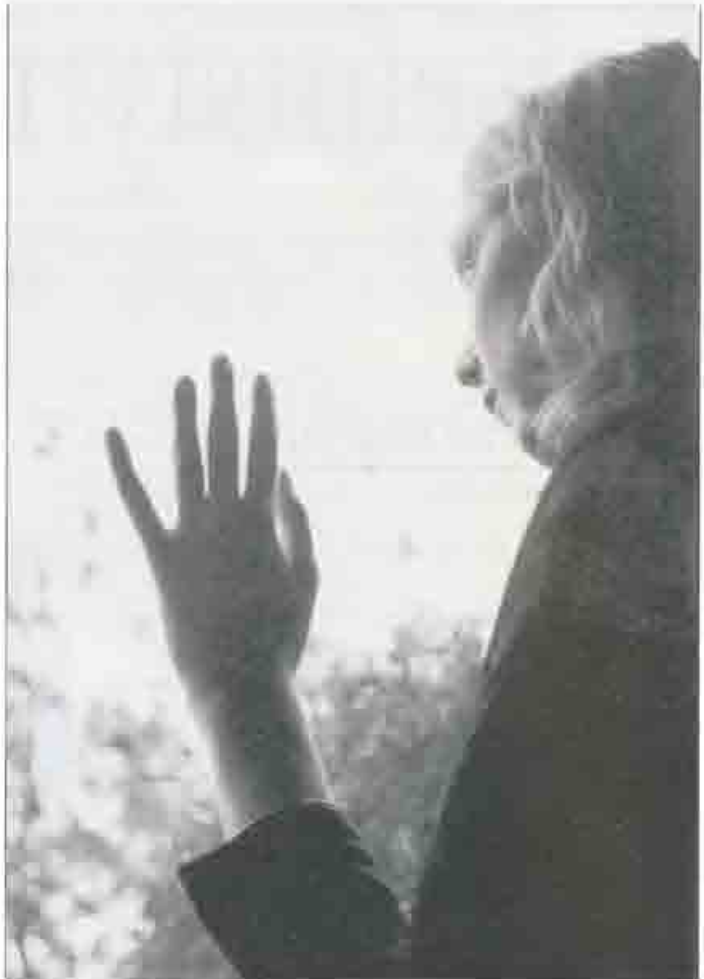
-Jeg har stadig svært ved at se det, fordi jeg blev tvunget til at misbruge mine mindre søskende. Dem har jeg stor skyld over for i dag. Jeg føler, at jeg har svigtet dem meget. Det var først i 1989, da jeg var 14 år gammel, jeg begyndte at fortælle min psykolog, hvad der var sket. Og frem til maj 1993, hvor min far fik betinget fængsel, så han kom ikke i fængsel.

Var du så glad, da han fik en straf for det, han havde gjort mod jer?

-Jeg syntes ikke, at han havde fået straf nok. Han lever ikke i dag. Min lillebror blev gal på ham for et stykke tid siden og opsøgte min far for at få en undskyldning. Det eneste, min far kunne sige til ham, var, at han ville slå min mor ihjel og i det hele taget var ligeglad med mig. Så slog det klik for min lillebror, og han slog ham ihjel. Han sidder nu oppe i Horslerød og har 2½ år tilbage. Han skulle komme ud på halv tid i år.

Hvordan præger det dit liv i dag?

-Det er et helvede en gang imellem. Jeg kan ikke

Model foto

spise noget, og så kan jeg gå og tænke: nu tager jeg to kilo på; nu vokser jeg to meter, og jeg kan ikke være i spejlet, og vokser ud af spejlet.

Jeg kan ikke spise mad som almindelige mennesker. Jeg spiser i smug, da jeg ikke bryder mig om at spise sammen med andre mennesker. Jeg tænker meget over, hvad jeg spiser, og inde i mit hoved skal jeg løbe op og ned af trappen eller gå en lang tur. Men jeg er utroligt handicappet, da jeg har mange fysiske problemer.

Det er tit, at når maden kommer ned i maven, så begynder den at vokse. Så er maden et fremmedlegeme, der bare skal ud. Derfor drikker jeg en masse vand, så jeg kan kaste maden op.

Jeg har også utroligt svært ved at se andre mennesker på stranden eller gaden, som er tynde og ikke har for meget fedt og ser godt ud. Da jeg selv føler, at jeg er meget tyk.

Men det er du jo ikke?

-Jeg kan ikke klare, hvis folk kommer med hentydninger om: "er du ikke blevet lidt tyk på det sidste" eller: "nåh skal vi gå en tur tykke, fede, hvad så." Det sætter en masse ting i gang. Det er ikke så længe siden, at jeg fik at vide af en, at jeg var blevet lidt kraftig her på det sidste. Det har gjort, at jeg næsten ikke har kunnet spise noget. Jeg har kastet op og snakket med en om at gå på sultekur sammen, fordi han også har sagt det til hende. Jeg er ikke startet med

**Overgreb
At vokse
og gro
ja spire på ny
selv med overgreb
og ituslået liv
er sej – styrke
og håbets magt
mælkebøtte barnets
suveræne kraft.**

Christine Centeret

sultekuren, men spiser så lidt som muligt og så få gange som muligt, men det har ikke rigtigt lykkedes. Det er for svært.

Hvordan synes du selv, man kan hjælpe en spiseforstyrret?

-Jeg blev selv hjulpet meget ude på Stolpegården. Jeg fortalte, at jeg havde en spiseforstyrrelse og kastede op efter hvert måltid. Jeg spiste hele tiden og kastede op hele tiden, hvilket foregik 6 – 8 gange om dagen. Da hjalp det mig meget, at der sad en vagt og snakkede med mig. Jeg fortalte om de utroligt mange tanker og følelser, som dukker op, når man har en spiseforstyrrelse, og også med den opvækst, jeg har haft. Nu har jeg haft et dårligt forhold til mad i forvejen. Min far var alkoholiker. Han kom tit fuld hjem og raserede hjemmet og smed rundt med maden. Nogle gange fik vi ikke lov til at spise færdigt, fordi han var aggressiv, og vi skulle ud af huset. Så jeg har i forvejen haft et meget forkert forhold til mad. Da det bare skulle overstås hurtigt og ud af døren og væk fra bordet.

Ønsker du stadig den dag i dag, at der sidder en vagt, når du har spist?

-Nogle gange kunne jeg godt bruge en vagt, en støtte-kontakt person, der kunne sige: "Det er hårdt Kristina, men det skal nok gå, for du bor her på behandlingskollektivet." Jeg opsøger selv medbeboere for at få støtte. Det er ikke altid, at jeg kan fortælle dem, hvad det lige er. Jeg spørger meget diskret, om han eller hun ikke lige har tid til at være sammen med mig, eller om vi kan sidde sammen og snakke.

Hvad er dine ønsker for fremtiden?

-Nu er jeg startet hos en dietist. Hun siger,

at jeg har nogle utrolig gode spisevaner. Jeg spiser 5-6 gange om dagen, og jeg spiser ikke for meget, men så er der nogle gange, jeg går amok og tømmer f.eks. et halvt kilo slik på en dag. Det er ikke så smart.

Jeg håber, at jeg kan hjælpe andre folk. Jeg har det sådan, at når jeg føler, nogle har en spiseforstyrrelse, så går jeg til dem og spørger, om de har brug for støtte, og om de har det svært. Derved føler jeg, at jeg kan støtte dem og hjælpe dem.

Jeg tror aldrig, jeg selv bliver rask. Spiseforstyrrelsen vil nok altid være der. For når der kommer en krise i ens liv, vil man kaste op eller få lyst til at spise alt for meget. Gå helt amok i mad, bare tømme køleskabet.

Kristina er et opdigtet navn af hensyn til hendes anonymitet, men redaktionen kender hendes identitet.

Café Offside

arbejdsglæde - fællesskab - økologi

Brug caféen:

Som frivillig cafémedarbejder:

Hvis du er førtidspensionist eller arbejdsledig, kan du blive frivillig cafémedarbejder. Vær med til at drive en god café - du vælger selv arbejdsdage og -opgaver. Der kræves ingen forkundskaber. Ring og hør nærmere. Caféen er fra 1997 godkendt som økologisk Café.

Som kunde:

Kan du spise et sundt måltid varmt mad for 25 kr., læse dagens avis, få en sludder med naboen og nyde billederne i cafégalleriet.

Ca. en gang om måneden er der aftenåbent med musik, foredrag og lign.

Stats-
kontrolleret
økologisk

Priser:

Dagens ret	25,-
Kaffe	4,-
Ostemad	8,-
Søbogaard vand	8,-
Grønsagstærte	12,-

Åbningstider:

Mandag:	10-16
Tirsdag:	10-16
Onsdag:	10-16
Fredag:	10-16

Stevnsgade 3-5 2200 Kbh N. - Telf. 35 370473

Alternativ behandling i psykiatrien ?

Der er ikke meget, der tyder på, at alternative behandlere er klar til at indgå i et samarbejde med psykiatrien, hvis man skal dømme efter en nylig afholdt konference om alternativ behandling i psykiatrien. Den blev en stor skuffelse - desværre.

Kommentar

Af pæd. konsulent Kenneth Sørensen,
Foto Jette Nielsen

Er psykiatrien åben for alternative behandlingsformer? Det spørgsmål blev stillet på en netop afholdt konference i Roskilde med alternative behandlere og personale fra psykiatrien. Men konferencen, der kunne have været et startskud for en tilnærmelse mellem alternativ og traditionel behandling, bar præg af dårligt forberedte oplægsholdere, der var useriøse, ustrukturerede og efter fleres mening satte sig selv i centrum på bekostning af sagen.

Det blev en dag, hvor lyspunkterne var få, og hvor to af oplægsholderne indlæg nærmede sig det pinagtige, emnet taget i betragtning. Og dog kom konferencen med et klart indirekte bud på, hvorfor alternative behandlere ikke tages ind i psykiatrien på nuværende tidspunkt: *De er ganske enkelt ikke seriøse og professionelle nok.* Men hvis andre alternative behandlere kan lære af denne lektie, så er vi måske på rette vej.

Holdt ikke hvad de lovede

Det er frustrerende at deltage på en konference til 2000 kr. pr. deltager, hvor oplægsholderne end ikke gider komme ind på det emne, de er annonceret under. To af oplægsholderne var simpelthen ikke dygtige nok, og hvad der kan siges om Annie Bajart kunne også siges om Merete Gundersen. Ingen af dem leverede det, de var sat til at tale om. De var ustrukturerede, postulerende og fagligt særdeles svage. For eksemplets skyld har jeg lyst til at gennemgå et af indlæggene, fordi det, efter min mening, er tidstypisk for en del alternative behandlere.

Annie Bajart kalder sig selv for: udviklings-kinesiolog, NLP terapeut og leder af kursuscenter for udviklings-kinesiologer. Hun skulle efter programmet at dømme fortælle om hendes erfaringer med udviklings-kinesiologien og NLP-terapien i forhold til sindslidende personer. Hun ville indvie os i de resultater, hun har opnået, hvilke typer af sindslidende hun møder og hvilke redskaber, der anvendes i behandlingen.

Hendes indlæg var programsat fra kl. 13.00-14.00.

Torsten S. Dinesen, konferencens lyspunkt.

Klokken 13.54 bliver hun bedt om at »uddybe«, hvad udviklingskinesiologi er for noget. Indtil da havde hun intet fortalt om det pågældende emne ej heller NLP. Hun valgte stort set at undgå spørgsmålet, ud over at fortælle, at det var hendes egen opfindelse. Hvad denne specielle gren af kinesiologien nøjagtig går ud på blev ikke oplyst. I følge hende selv er den traditionelle kinesiologi-uddannelse dog for teoretisk at arbejde med for hende selv.

I stedet for at fortælle om det, hun, går jeg ud fra, var blevet betalt for, så fik vi en lang historie om hende selv, hendes falske strubehoste, åndelige oplevelser og diverse cases fyret af fra hoften og med sig selv som hovedperson. Essensen i hendes erfaringer var på ingen måde nyt stof. Alle med en social tilgang i psykiatrien ved, at man skal tage brugernes oplevelser alvorligt, behandle dem med respekt og værdighed, have indføling

og nænsomhed for de mest sårbare. Annie Bejarts pointe var, at det er klienten der er vigtig ikke behandlingsmetoden. At det er mennesket (behandlerens egenskaber) der virker ikke metoden. Dette udsagn er der nok en vis sandhed i. På den anden side så marginaliserer udsagnet alle former for faglighed - for hvad skal vi så med kostterapi, NLP og udviklingskinesiologi?

Såvel Annie Bejart som Merete Gundersen benyttede sig af tændstikmænd eller små mennesker udformet som hjerter, når de skulle illustrere deres teorier om mennesket. Det bidrog heller ikke til seriositeten. Hvorfor ikke få fremstillet noget planchemateriale?

For meget hjerte og for lidt hjerne

Annie Bejart kom dog uforvarende til at sætte fingeren på den måske afgørende faktor, der udelukker alternative behandlere fra et seriøst samarbejde med andre fagpersoner i psykiatrien. Som afsluttende pointe på sit oplæg udtalte hun nærmest triumferende: "Hjernen er blot en dum computer, den kan ikke svare på noget. Hvad der kommer ind kommer bare ud igen. Det, vi skal lære at bruge, er vores hjerte".

Et flabet svar på ovennævnte udsagn er måske at spørge Annie Bejart, om hun nogensinde har hørt om den proces, man kalder tænkning? Den funktion af hjernen, som hun så nedsættende omtalte, er jo blot det umiddelbare papegøjeniveau, som alle folkeskoleelever i de nederste klasser må lære at mestre. Senere hen udvikles tænkevnen til at kunne reflektere over tanker, konstruere nye og forholde sig kritisk og metodisk til holdninger og ideer. Hendes oplæg bar tydeligt præg

Arrangør Marianne Secher, tv i samtale med kostterapeut Marianne Fjordgård

af, at hun levede efter sin egen opfattelse - desværre.

Hendes holdning er efter min mening ret tidstypisk for visse grupper af alternative behandlere, og derfor er det væsentlig at behandle den og måske sætte sagen på spidsen. *Der er for lidt saglighed og velgennemtænkte teorier i den alternative verden, der sandsynliggør påstandene og muliggør en indhentning af dokumentation.*

Mere kærlighed i psykiatrien

Når det er sagt, så må det også medgives, at mange alternative behandlere har deres største evne på netop de bløde områder. "Der skal mere kærlighed ind i psykiatrien", var et udsagn, som vi alle kunne tilslutte os. Indlevelse, medfølelse og intuition er naturligvis vigtige kvaliteter at få betonet, ingen tvivl om det. Men det må ganske enkelt ikke ske på bekostning af viden, dokumentation og saglighed.

Jeg har selv brugt alternativ behandling adskillige gange og har stor sympati og forståelse for mange af de forskellige metoder, som jeg ved er virksomme over for mange lidelser. Men hvis de skal indgå i et offentlig betalt tilbud, så må skidt skilles fra kanel. Jeg har selv været udsat for en "medfølelse og kærlig" homøopat, der ved hjælp af pendulering diagnosticerede sig frem til, at jeg led af AIDS, papegøjesyge og en lang række andre alvorlige sygdomme, og som hun påstod hendes homøopatiske præparater kunne afhjælpe. Efter et tjek hos lægen blev bekymringen afløst af lettelse, og en vis taknemmelighed for moderne lægekunst har siden fulgt mig.

Konferencens lyspunkt

Konferencens første oplægsholder var Torsten Dinesen, der er tidligere socialchef og nu arbejder som konsulent bl.a. i LAP. Hvis alle havde holdt hans niveau, så var konferencen nok blevet en succes.

Torsten Dinesen er en stor fortaler for alternativ behandling og understregede, at undersøgelser viser, at op til 2/3 af befolkningen anvender den. Derfor presser udviklingen sig også på inden for psykiatrien. Torsten Dinesen sidder med i bestyrelsen for landsorganisationen Natursundhedsrådet sammen med den kendte ernæringsterapeut Eva-Lydeking Olsen. Det er formentlig i de kredse og det nyligt oprettede Videns- og Forskningscenter for Alternativ behandling, at et seriøst modstykke til den letbenede udgave

af alternativ behandling skal søges.

Han definerede alternativ behandling eller ikke-konventionel behandling, der er den definition, EU har valgt, som f.eks.: healing, zoneterapi, akupunktur, biopati, heilpraktik, phyto-terapi (urteterapi), kinesiologi, kranio-sakralterapi eller aurasoma-terapi. Hertil kommer kost-, mineral- og vitaminterapi.

Torsten Dinesen har selv anvendt healing på psykisk syge, men understregede, at der sjældent er tale om en varig virkning. De fleste brugere oplever dog en vis lettelse og lindring efter endt behandling. Dinesen oplyste, at man i England har 50.000 registrerede healere, og at mange af dem kommer på hospitalerne.

Dokumentation af alternativ behandling

Dinesen var godt inde i de problemstillinger, der knytter sig til dokumentation og forskning i alternativ behandling.

Han fastslog, at man ikke kan forlange samme naturvidenskabelige metoder anvendt på alternativ behandling, som den konventionelle forskning anvender. De naturvidenskabelige metoder måler fysiske årsager og virkninger og isolerer enkelt-faktorer, som f.eks. et kemisk stofs virkning på det biokemiske miljø i hjernen.

Den alternative behandling arbejder ofte langt

mere helhedsorienteret og inddrager mange ikke-fysiske elementer i behandlingen. Hvordan måler man f.eks. effekten af en behandlers »udstråling« og empati? Hvordan måler man en healers kanaliserede helligåndskraft? Alternativ behandling arbejder også ofte ud fra den teori, at det er hele behandlingssituationen, der virker. Ikke kun de forskellige teknikker og præparater, men også det menneskelige samspil mellem behandler og klient. Disse forskelle i metode, teori og tilgange giver en lang række problemer, når man skal undersøge alternative behandlingsmetoders virkning.

Dinesen nævnte, at WHO arbejder med en dokumentationsteori, de kalder Black Box. Her interesserer man sig ikke for, *hvordan det virker, men om det virker*. Ud fra denne antagelse kunne man opstille forsøg, hvor en lang række personer fik healing for en erkendt sygdom og en kontrolgruppe, der ingen fik. På den baggrund kunne man finde ud af, om det virkede eller ej.

Problemet med denne metode er dog, efter min mening, at nogle healere kan påvise healingsevner på nogle områder, mens andre ingen evner har, selvom de kalder sig for healere. Hvis man åbner op for healing på hospitalet, hvordan sikrer man sig så, at man ikke får nogen ind, der ikke kan heale og måske direkte forværrer situationen for den sindslidende?

Jeg kender til eksempler på mennesker, der er blevet

- er et aktivitetssted og en blød arbejdsplads for mennesker med psykosocial problembaggrund, bistanndsmodtagere, efterlønnere, førtidspensionister m.fl.

- er et hyggeligt, økologisk gartneri beliggende i den lille landsby, Vadsby, tæt på Sengeløse og Taastrup. I egen minibus klarer vi transporten mellem Nørrebro og Vadsby én til to gange om dagen efter behov.

- er godt kammeratskab, jord under neglene, fysisk aktivitet, højt til himlen og masser af frisk luft.

- er også cykel- og busture til andre projekter og gartnerier.

Du kan også være med som:

* frivillig medarbejder * turdeltager * kunde * eller bare som nysgerrig for at snuse lidt.

Åbningsdage og tider

Åbningsdage og -tider afhænger af årstiden. Der er typisk åbent 4 dage pr. uge om sommeren og 3 dage pr. uge om vinteren.

Ring for at høre nærmere om de aktuelle åbningsdage og -tider samt de aktuelle aktiviteter.

Stats-
kontrolleret
økologisk

**Gartneri Offside,
Stevns-gade 3-5, 2200 N
Tlf.: 2124 8755 / 4371 9917**

direkte psykotiske af langvarig healing, uden jeg af den grund vil vække generel bekymring.

Der var ikke tid til på konferencen at gå ind i alle disse spørgsmål, og der var generelt set sat alt for lidt tid af til debat.

Lovgivning forhindrer ikke

Dinesen nævnte, at der ingen lovgivningsmæssige begrænsninger er for at tage alternativ behandling i anvendelse. Man må dog ikke forhindre eller overtale brugeren til at undgå en nødvendig konventionel behandling. Sundhedsstyrelsen har endog anbefalet sygehusene at acceptere patienters ønske om samtidig behandling ved alternativ terapeut. Men det er ikke noget, der efterkommes i ret mange amter. Ifølge Dinesen er undskyldningen fra visse amter, at det krænker lægens eneansvar for behandlingen og retten til gratis lægebehandling. Dinesen var dog optimistisk med hensyn til at få anerkendt visse alternative behandlingsformer til hjælp for psykiatriske patienter. Han nævnte, at kostterapi med vægten lagt på vitamin og mineralterapi kan hjælpe mange, også de svært ramte patienter.

Kostterapi til psykisk syge

Marianne Fjordgård, forfatter til bogen "spis dig glad", fremlagde mange generelle oplysninger om sund kost. Der var mange interessante kostråd, og fagligt set var hun klædt langt bedre på end Annie Bejart og Merete Gundersen.

Men hendes oplæg på 45 minutter var for dårligt disponeret. Hun havde plancher med til et weekendkursus, og derfor kom det til at virke som en overfladisk gennemgang. Indtrykket blev ikke bedre af, at hun startede ud med at hævde, at 80 % blev helbredt for alvorlige psykiske lidelser i udlandet ved hjælp af kostterapi.

Da jeg spurgte ind til de undersøgelser efter oplægget, kunne hun ikke nævne konkrete forskningsrapporter, men nøjedes med at viderefremidle en række navne på personer i udlandet. Det er den slags *mirakel-udtalelser*, der altid får mig til at stå af over for alternative behandlere. På spørgsmålet om eksistentielle og psykologiske forhold ikke spillede større rolle for psykisk syge, blæste svaret i vinden.

Mit indtryk var, at hun er en af de kosteksperter, der er i fare for at ende i samme blindgyde som de biologisk orienterede psykiatere, der kun kan se årsager til sygdom inden for deres eget kompetenceområde. Dermed bliver mennesket reduceret til alene at være det man spiser - hvilket da også har været et højst misvisende slogan for mange kostfanatikere.

Marianne Fjordgård skal dog roses for sine mange spændende forslag om sund kost, som det ikke er muligt at bringe i denne korte kommentar. I stedet vil jeg henvise til hendes bog: "Spis dig glad - depression og vinterdepression". Her er der afgjort oplysninger, der kan være til nytte.

Holotropi og kundalini-netværk

Den pensionerede psykiater Gustav Hansen var også oplægsholder. Ham kender OUTsiderens læsere fra tidligere artikler i nr. 12, 15, 18, hvor han også har beskrevet elementer i sin åndedrætsterapi, der kaldes Holotropi. De kan ses på vores hjemmeside www.outsideren.dk. Ved hjælp af en særlig åndedrætsterapi, der ikke er velegnet til de helt psykotiske, føres mennesker tilbage til tidligere stadier i deres fødselsproces. Ved at lade mennesker genopleve disse fødselstraumer, mener Gustav Hansen at have opnået gode resultater. Selvom han beskrev en række cases, så blev jeg ikke overbevist. Efter min mening lød det ikke til, at der var tilstrækkelig med cases til, at man kunne udlede generelle konklusioner. Hvad han dog heller ikke hævdede. Men det var nu dejligt at se et eksperimenterende menneske, som førte journal og forsøgte at dokumentere sine iagttagelser. Disse elementære og banale krav til seriøs behandling er der mange alternative behandlere, som end ikke drømmer om at leve op til. Hans oplæg var noget tungt at komme igennem, fordi han læste op af sit manuskript, og med de forudgående oplægsholdere på banen, var der ikke megen overbærenhed tilbage på dette tidspunkt.

Hvad angår åndedrætsterapiens effektivitet, så er der også på det område anledning til varsomhed. Åndedræts teknikker er stærkt virksomme på sindstilstanden og har været anvendt i mange østlige meditationssystemer.

Jeg kender personligt til eksempler på mennesker, der har fået udløst en psykose ved hjælp af åndedrætsøvelser.

De har formentlig haft en særlig sårbarhed, men det får mig alligevel til at overveje, om ikke teknikken er for voldsom og faretruende for mennesker med et sårbart sind. Det kunne være interessant med oplysninger om, hvor mange der har fået deres tilstand forværret af åndedrætsterapi.

Det sidste oplæg om Kundalini-netværket af Ib Bak kunne jeg dog ikke overvære. OUTsideren vil ved en senere lejlighed bringe informationer om dette netværk af mennesker, der alle har haft oversanselige oplevelser, og som mener det skyldes en opstigning af en særlig psykisk kraft, som også hinduismen beskriver.

Det er altid smerteligt at skulle kritisere et initiativ, man selv på det varmeste anbefaler og ønsker alt muligt godt. Men når man tillader sig at tage 2000 kr. for et en-dagsseminar, så må man sikre sig oplægsholdere, der i det mindste taler om det, de sælges på. Jeg ved, det kan gøres bedre, og håber at denne oplevelse ikke afholder seminarielederen Marianne Secher eller andre fra at tage initiativer i fremtiden. *Der er brug for det.*

Alternative ikke klar til psykiatrien

Marianne Secher, der netop har stået for en konference om alternativ behandling i psykiatrien, vurderer selv efter konferencen, at de alternative endnu ikke er klar til psykiatrien.

Kommentar

Marianne Secher

Pædagog, seksualvejleder og bevægelsesterapeut

Marianne Secher

Jeg er desværre tilbøjelig til at være enig i Kenneth Sørensens artikel omkring seminaret Alternativ behandling i Psykiatrien, som jeg selv var idémager og afholder af - i samarbejde med Seminarer i Amter og Kommuner. I hvert fald i

den udtalelse, der hedder: at den alternative verden ikke er klar til at samarbejde med den etablerede psykiatri.

Seminarets egentlige mål var at afklare, om den etablerede psykiatri var klar til at indlemme alternative behandlingsformer, men et samarbejde går jo to veje og kræver en del viden fra begge sider om, hvad behandlingen går ud på.

God behandling i socialpsykiatrien

Problemet er, som jeg ser det, at de sindslidende, som de alternative behandlere typisk møder, er folk, der ikke vil tage psykofarmaka, ikke vil indlægges og er for »gode/stærke/sunde« til et ophold i socialpsykiatrien.

Det betyder, at de informationer, de alternative behandlere får fra deres klienter om psykiatrien, handler om dårlige indlæggelser og ingen hjælp efter indlæggelsen. Man kan sige, at de alternative behandlere kommer ind i stedet for den socialpsykiatriske behandling.

Dette giver de alternative behandlere et fejlagtigt syn på psykiatrien, idet der jo findes masser af »lykkelige« indlæggelser og gode og vellykkede behandlinger, såvel på sygehusene som i socialpsykiatrien. Socialpsykiatrien blev ikke nævnt på seminaret, og vi er jo mange, der er stolte af og glade for socialpsykiatrien og den behandling, næstekærlighed og omsorg, der foregår her.

Denne viden har de alternative behandlere ikke, og det er en skam, at vi ikke kunne få nogen i tale, der har denne erfaring og viden om behandlingen i psykiatrien, samtidig med at de er alternative behandlere.

Forskrækkelse for det alternative

Men at stå sådan med et ben i hver lejr så at sige, er ikke nemt. Der eksisterer en forskrækkelse omkring alternativ behandling/åndelighed, som afholder mange fra at stå frem og fortælle om, hvordan der arbejdes.

Denne forskrækkelse lider jeg også selv af. Jeg kommer meget rundt i psykiatrien og underviser og vil nødtigt opfattes som hende den lidt alternative, gale, mærkelige, der tror på nogle underlige ting.

Derfor syntes jeg faktisk, det var flot af Merete Gundersen og Annie Bejart og de andre oplægsholdere at stille sig op og fortælle om disse meget lidt håndgribelige ting.

Jeg er selv uddannet pædagog og har arbejdet en del år i socialpsykiatrien, inden jeg blev selvstændig underviser og terapeut. Jeg arbejder i dag både i den etablerede psykiatri som underviser og vejleder omkring sindslidende og seksualitet og som alternativ terapeut med sindslidende og ikke sindslidende.

Skulle selv have deltaget

Jeg sad på seminaret og følte, at jeg skulle have stillet op alligevel på trods af mine personlige overvejelser om, hvad jeg kunne tabe eller miste.

Jeg tror på, at jeg kunne have drejet dagen ind på de ting, som der virkelig arbejdes med i psykiatrien: at lytte til den sindslidende, at gå med ind i den psykotiske verden, at opbygge tillid mv.

Psykiatrien er jo i sig selv ganske alternativ i forhold til det almindelige sygehusvæsen og har altid være det. Derfor tror jeg egentlig heller ikke, at det bliver så svært at implementere alternative behandlingsmetoder. Mange steder er man jo allerede i fuld gang - se bare artiklen om øreakupunktur her i OUTsideren.

Jeg tror ikke, seminaret kunne have været meget bedre, end det var under de forudsætninger, hver enkelt foredragsholder havde i dette historiske øjeblik. Men jeg tror på, at den alternative behandling er kommet for at blive, og samarbejdet mellem den etablerede psykiatri og den alternative verden vil udbygges gradvist.

Det kræver en dialog, og dette var der ganske rigtigt ikke plads til.

Vi havde valgt foredragsstilen, da der var for få tilmeldte, sidste gang vi prøvede med et to-dages arrangement med debat, dialog og erfaringsudveksling. Men det er selvfølgelig det, vi skal have.

Nu har vi bare tændt lidt op i kedlen... ja, man skal jo starte et sted, og jeg er alt i alt godt tilfreds med dette startskud.

Kursus til de alternative

Jeg tilbyder et kursus til alternative behandlere om psykose i terapi: hvad gør vi, hvis vores klienter bliver psykotiske, hvordan implementerer vi den etablerede behandling i den alternative - eller hvilke redskaber fra den etablerede psykiatri kan vi med fordel benytte i den alternative behandlingsform. Se www.m.secher.mobilixnet.dk for yderligere information.

Jeg håber, dette kursus kan være med til at klæde de alternative behandlere på i forhold til psykiatrien.

KLASSISK GUITAR UNDERVISNING GRATIS

Den spanske guitar er et meget alsidigt instrument. Man kan spille både klassisk og rytmisk musik og understøtte sin egen sang og udtrykke sin sindstemning her og nu.

Vil du lære at spille guitar, især klassisk guitar? eller bare har lyst til at prøve, om guitar er noget for dig. Ring til **Café Mamma Mia; tlf. 38 60 69 43**, eller kom på cafeen. Adressen er: Utterslev Torv 30, 2400 Kbh. NV.

Undervisningen er gratis. Der undervises for både begyndere og videregående. Max. 4 pr. hold, en gang om uge, ca. halvanden time per gang, **første gang Tirsdag den 4.12.2001, Kl. 14.00.** Der er også mulighed for enkeltundervisning. Undervisningen foregår i café Mamma Mias egne lokaler.

Jeg er uddannet fra det kgl. danske musikkonservatorium, har flere års undervisningserfaringen og arbejder frivilligt på café Mamma Mia, som er et værested for sindslidende.

Venlig hilsen **Trung-Hoa Tran**

Støtte og Kontakt Centeret

Tlf. 3314 9841

Døgnrådgivning

Café 24

Åben for personlig og telefonisk kontakt alle årets dage for sindslidende københavnere. Personlig rådgivning, gratis og anonymt alle dage 9-22.

Åbent alle årets dage fra kl. 14-22. Vi serverer varm mad hver dag kl. 18.00. Linnésgade 24.

Der er også mulighed for værksteder og andre aktiviteter.

Vi tilbyder juridisk, psykologisk og socialrådgiver støtte. Telefonisk rådgivning hele døgnet.

Støtte Kontakt Personer.

Du kan få hjælp i hverdagen helt anonymt og gratis.

Linnésgade 24²

1361 Kbh. K.

Om weekendblues og nye udfordringer

Du står der foran mig, så ren og upåagtet. Parat til at blive svinet til med mine sorte tanker. I dag skulle jeg have været inde og se Strindberg på Statens Museum i København, men kunne jeg komme ud af kassen? Nej, jeg bare lå og lå og så på uret, der tikkede afsted, og gennemgik i min hjerne, hvilket tog jeg nu missede, og hvilket eet jeg så kunne nå, hvis jeg tog mig sammen, men jeg tog mig ikke sammen. Ikke for klokken var halv et. Da kunne jeg teoretisk have nået toget 13.07, hvis jeg skyndte mig og sprang det længe tiltrængte bad over. Men det tog nåede jeg ikke. Så kunne jeg have nået 14.07, men så ville jeg bare have en time eller lidt mindre på udstillingen og dermed misse min store lidenskab, når jeg går på udstilling, postkortkiggeriet.

Jeg samler på postkort. Med kunst på. Har dem i en skotøjsæske i alfabetisk rækkefølge. En udstilling uden tid eller råd til at kigge postkort er ikke det samme. Så jeg venter til i morgen søndag og ser, om jeg kan slippe sengemagnetismen der. I mellemtiden, hvad skal dagen i dag så gå med mon? Jo, jeg kan jo sætte mig her og skrive til mit taknemmelige hvide papir ved min computer. Jeg tror ikke, jeg sender det til nogen, for det er jo bare tanker.

Jeg har siddet i stuen og hørt et par CD'ere, men ingen af dem gav mig humør eller gåpåmod til dagen, så jeg er gået herop til dig i stedet. Jeg sad der på min stol og tændte den ene smøg efter den anden og gik i pendulfart ud til kaffemaskinen i det forfængelige håb, at hver gang jeg gjorde det, ville det nok vende. Humøret. Men det gjorde det ikke. Og de nye piller hjælper heller ikke i dag, hvad i helvede skal jeg gøre for at komme videre?

Jo, nu kom mine to dejlige hunde og hilste på. De har været ude og lufte med min mand. Det vil sige, at jeg lige kan gå ned og veksle nogle ord med ham.

Nå, det var rart, hvad gør de, som ikke har en mand og nogle hunde til at afbryde tankegangene? Jeg har en ny kop kaffe med op og nogle nye smøger, så det hele kan flyde lidt lettere.

I morgen, i morgen vil jeg op i ordentlig tid, så jeg kan komme ind og se den der Strindberg udstilling. Jeg har jo lyst. Og det er sidste dag. Der er bare så langt ind til København. To timers transport hver vej. Jeg har bosat mig ved vandet, og det nyder jeg hver dag, men jeg er langt fra kulturen og pulsen.

Det blæser udenfor, og nætterne er blevet længere. Indesyslerne står for døren. Jeg må se at få gang i nogle af dem. Hvad er det nu, jeg plejer, når efteråret sætter ind. Jeg var i hvert fald et langt og dejligt besøg på biblioteket i går, så jeg har masser af læse- og billedstof at tage hul på.

Jeg har allerede smuglæst i én af bøgerne om Hoffmeister. Sikke landskaber, og jeg holder især af hans stovte figurer uden detaljer. Men hvad med diverse uafsluttede strikketøjer, de tigger og beder fra skuffer og skabe om at blive til noget. Men jeg orker ikke, ikke om weekenden i hvert fald, vil bare sidde her og tænke tanker, som måske kan komme ud på et tidspunkt til gavn for et eller andet.

Jeg sluger alt, hvad der kommer i TV for tiden, debatprogrammer, nyheder om nedfaldne skyskrabere og terrorisme, film af mere eller mindre tvivlsom karakter, uagtet om jeg egentlig kan tåle at se dem eller ej. Så går tiden da med det. I virkeligheden mangler jeg udfordring.

Noget at tage mig til, som kan komme andre til gavn end mig selv. Jeg gider ikke gøre noget blot for at hænge det på mine egne vægge eller i mit eget hjem. Jeg vil gøre noget for andre.

Ja, skrive artikler eller læserbreve om spændende emner, børnebøger hentet fra min fantasi. Men fantasien er blevet klippet lidt i p.g.a. min medicin, hvor skal jeg så finde ressourcerne henne?

Nå, dér kom sortsynet med alle de lukkede veje igen. JEG VIL IKKE AFFINDE MIG MED LUKKEDE VEJE; JEG VIL FINDE ÅBNE DØRE. Så nu søger jeg altså det der nye skånejob, hvis det ikke duer, kan jeg bare vende tilbage til min gamle arbejdsplads i byen hvor jeg bor. Nu forsvinder min weekendblues vel også snart....

Mette Normann Steensberg
Hundested

Viborg - høringen

Kommentar

af Karlo Hansen, foto Karlo Hansen

Psykiatribrugere og pårørende fra SIND-huset i Viborg fortalte om deres forhold under en høring i Glostrup den 20 oktober. Høringen var arrangeret af Christian Bonde sammen med foreningen Hanegal samt Finn Svarre fra Socialpædagogernes Landsforbund. Panelet bestod af Tove Fergo (V) fra Regeringens §71 Tilsyn, Frank Aaen, Enhedslisten, Benny Lihme fra Social Kritik, Leif Jørgensen, medstifter af Galebevægelsen samt Hans Ole Pehrson, tidligere leder af SIND-huset i Viborg.

Høringen blev en dybt følelsesmættet oplevelse, hvor brugerne fik lejlighed til at tale deres sag overfor bl.a. landspolitikere. Og det vil jeg herunder give min personlige kommentar af:

Dybt påvirkede og med flossede nerver, af den nu snart 5 måneder lange konflikt, rejste brugere og pårørende sig op for at fortælle om deres situation. De fortalte, hvorledes de først mistede deres meget afholdte leder, og dernæst deres livs vigtigste samlingspunkt; "SIND-huset". Det skete under et forløb, som de selv betegnede som, fyldt med krænkelse og overgreb.

Forsøgte to gange på selvmord

En af de stærkt bevægede beretninger kom fra en kvinde, der åbenhjertigt fortalte om, hvordan hun to gange havde forsøgt, at begå selvmord i løbet af sommeren. Hun var en af fem brugere, der indtil nu er blevet indlagt på det psykiatriske hospital Sønderøparken, som følge af konflikten. I øvrigt var hun en af dem, der under det første fællesmøde i Viborg Medborgerhus, den 14. juni kunne berette, hvordan, hendes tilværelse brat begyndte at smuldre, da hun dybt chokeret hørte om lederen, Hans Ole Pehrsons dramatiske opsigelse.

Konfliktens forløb er beskrevet i detaljer i sidste nummer af OUTsideren (nr. 33) og herunder også, hvor meget brugerne har mistet. På trods af dette kunne deltagerne under høringen, efter min mening, kun forbløffes og imponeres over den stolte og værdige måde, hun formåede at fremlægge beretningen på.

Hendes ranke oprejste holdning og måden hendes stouwte, jyske modersmål blev anvendt, afslørede en stor styrke, man kun kan få, når man kender sig selv helt ind til marv og ben. Indlægget kom fra en kvinde, der trods gentagende nedture ikke ville gi' sig, og hun formåede at overbevise mange om, at et par nedture fra eller til i fremtiden, ikke kunne lave om på den beslutning.

I panelet fra v. Benny Lihme, Leif Jørgensen, Hans Ole Pehrson, Frank Aaen (EHL) og Tove Fergo (V)

Konfliktens hovedperson talte ud

Den mystik, der endnu måtte være tilbage om konfliktens egentlige indhold, blev efter min mening, tydeligt afklaret for alle, da det blev ekslederen Hans Ole Pehrsons tur til at fremlægge sin forklaring.

En lille, radmager og dybt påvirket mand i sin bedste alder formåede, efter min mening, uden problemer, at overbevise de fleste om om, at det bestemt ikke var SIND-husets fysiske størrelse eller komfort, der havde været afgørende for brugerne. Det var derimod, hvad de sammen havde formået at skabe under hans ledelse – en ledelsesform der i øvrigt består i, at han forlader de besluttede fællesmøder, når der af praktiske grunde ikke længere er brug for hans tilstedeværelse.

Socialchefen i Viborg Amt, Steffen Røhl, udtalte til Radio Viborg, at han var „chokeret“ over brugernes styrke. Men når man ser den beskedne og stærkt afprøvede mand, der har begge ben solidt placeret på den jyske muldjord, så afslører han ved sin blotte fremtoning, hvor mange af kræfterne og ideerne kommer fra.

Når han fortæller om sit personlige syn på brugerindflydelse, og om hvordan man skal betragte psykiatriske brugere som ligeværdige mennesker, så fornemmede jeg hurtigt, hvilken succes der ligger bag. Men det er en succes, der avler misundelse. Hans Ole Pehrson, blev fyret fordi han var for dygtig. Selvom begrundelsen er samarbejdsvanskeligheder, så kom det nu frem under høringen, at han fik genoprejsning for uberettiget afskedigelse i form af en ekstra månedsløn.

Brugernes talskvinde, Anne Marie Kollerup udtalte at:

Forsættes side 29

Hvis psykiatrien bare regnede eksistentielle problemer for noget

Psykiatere er alt for meget optaget af den medicinske synsvinkel og regner ikke patienternes eksistentielle problemer for noget. Det fremgår af den bog, Rune Nikolaj Tams fornyligt har fået udgivet på Amalie: »Om galskaben. Irrationaliteten og hedenskaben i dansk psykiatri«

Interview

Af Svend Balle. Foto: Jette Nielsen

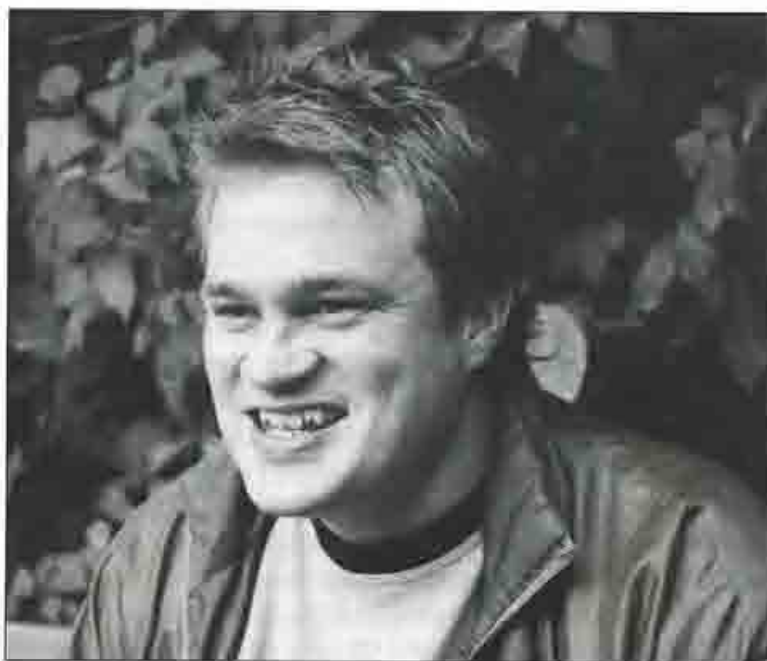
Jeg vil sige, det er et stort problem, at den eksistentielle synsvinkel mangler. Og det er det, jeg har oplevet, at den har gjort i psykiatrien igennem mange år. At netop den synsvinkel ingen genklang gav, når man henvendte sig til en psykiater og andre. Der blev jeg hele tiden mødt med, at det er nok bare nogle stoffer i hjernen, som mangler. Og det er min forargelse over den holdning, der også har fået mig til at skrive bogen, fortæller Rune Nikolaj Tams og fortsætter:

-Når de eksistentielle problemer bliver benægtet, og der bare er en medicinsk forklaring på det hele, så er det enormt angstprovokerende. Hvis de historier, der udgør historien om mig selv, bare bliver benægtet og kaldes psykoser og slet ikke får lov til at blive taget alvorligt, så kan mange som jeg blive enormt angst og vred, siger han.

Rune Nikolaj Tams ser imidlertid ikke kun sin bog som en kritik af psykiatrien. Han ser den også som et bidrag til en ny teori om psyken og selvet. Dette bidrag til en teori er bl.a. inspireret af åndsvidenskaben, som bl.a. Rudolf Steiner har beskæftiget sig med. Den åndsvidenskabelige tilgang ser han som et bidrag til at forstå psykoserne, som han mener, psykiatrien tilsyneladende ikke vil dybt nok ned i.

Hvem er tænkt som modtager af bogen? Filosofer, psykiatere, patienter?

-Det er i høj grad de tre grupper, som du selv nævner. Patienter, psykiatere, filosof-

Rune N. Tams

fer, mennesker med en intellektuel interesse. Og så kan man sige: Selve overskriften: Galskaben, irrationaliteten, hedenskaben lægger jo vægt på psykiatrien, men trykket bliver måske lagt en anelse forkert, hvis man tror, at det her mest er en kritik af psykiatrien.

-Jeg har ønsket at sætte psykiatrien i forbindelse med moderne filosoffer, at sammentænke Søren Kierkegaards tanker med den moderne systemteori og fænomenologien. Psykiatrien er så at sige min anledning til at skrive bogen.

Selvet, historier og identitet

Du taler i din bog meget om selvet. Kan du kort forklare, hvad et selv er?

-Et selv er en aktiv ting. Og det vil sige, at det ikke er nok, at man siger, at selvet er ens billede af én selv. Det er ens forholden sig til ens billede af sig selv og andres billeder af én. Det er selve den forholden, der ligger, når man sammenligner billeder af sig selv med andres billeder af én. Det er selvet. D.v.s. selvet er en dynamisk ting, det er ikke noget enestående, det er noget, der så at sige hele tiden griber ind, når vi forholder os til os selv og andres billeder af os, så er selvet aktivt, og det er dette aktive selv, som indvirker på vores handlen i livet. Det er selvet.

-Man kan være mere eller mindre i konflikt med sig selv og mere eller mindre endt i det, som Kierkegaard kalder fortvivlelse. Og det er jo tesen i bogen, at meget af det, som kaldes sygdom, er en dyb fortvivlelse i Kierkegaards brug af ordet.

-Og på den måde kan man sige, at man fortvivlet gerne vil være rask, fortvivlet gerne vil være sig selv, eller man fortvivlet ikke vil være sig selv og så leve med det selv, man har.

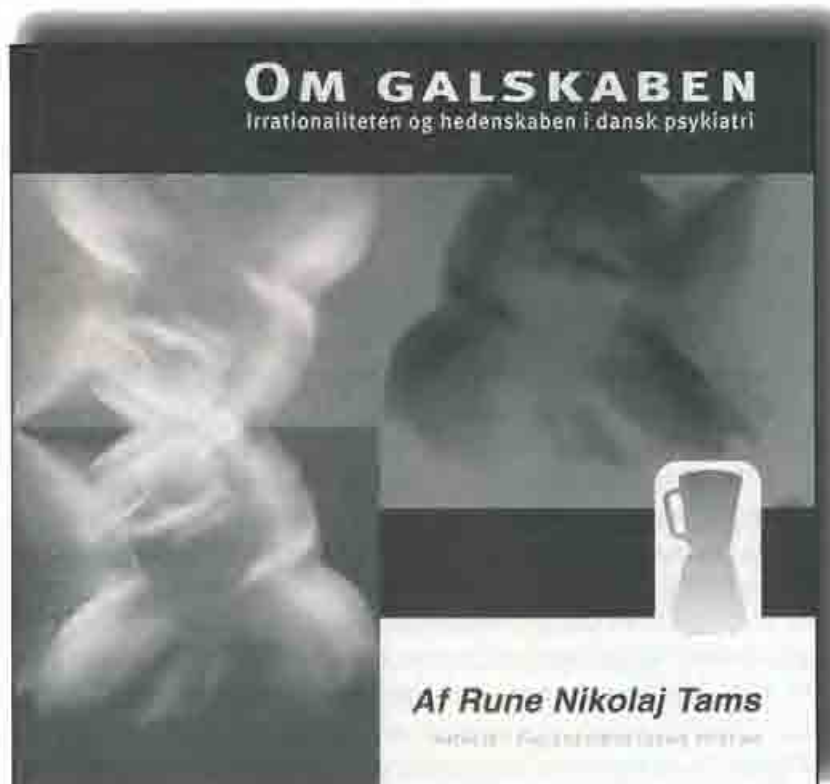
-Selvet er også de historier om os selv, som er blevet påduttet os af andre, og som vi selv vælger, så det er ikke kun den her forholden sig. Det er det også, men det er også de her historier om os selv, som vi selv tager på os, og som vi selv skriver ind i vores krop, og som andre skriver ind i vores krop.

Så selvet er også alle de historier, vi bærer rundt på - og de historier, vi udveksler sammen med andre.

-Med diagnosen bliver man gjort til materielt objekt, som så kan påvirkes med medicin og ad kemisk vej.

Det fører til, at mange vælger at eksperimentere med andre stoffer også, efter de har eksperimentet med psykiatriens medicin, så det hele bliver til stoffer.

-Ved at man bliver diagnosticeret, fratages man sin identitet, sin egen historie om sig selv.

Omslaget på Rune Tams nye bog

Men bogen handler alligevel ikke kun om os selv. Bogen handler i høj grad om de ting, som andre gør i forhold til os selv, stemmer det ikke?

-Jo, fordi selvet har en social dimension også, som handler om de historier, vi udveksler sammen med andre. Selvfølgelig har vi en historie, men livet handler også hele tiden om historier. Vi handler hele tiden med historier om os selv og andre.

Det kan også kaldes identitet, så selvet er også vores identitet, men det er ikke kun vores identitet, det er ikke kun vores forholden os til os selv, det er på en måde begge dele. Jeg forsøger i min bog at beskrive, hvordan de to sider af selvet hænger sammen.

Det erotiske

Du siger et sted, at selvets forholden til sig selv kan beskrives som noget erotisk?

-Ved det at selvet er vores forholden til os selv og de historier, vi udveksler med andre. Men denne udveksling, denne forholden sig til sig selv, den er helt i sit grundlag noget erotisk, noget der er ladet med erotisk energi.

Og det er det, som er tesen i bogen, det er selve den erotiske energi, der egentlig er drivkraften for vores handlen i omverden, vores udvekslen af selv billeder og vores forholden sig til os selv og til andre, det er denne erotiske energi, som ligesom er drivkraften i det.

Psykosser og psykiatrien

Det er rigtigt, at din bog tager udgangspunkt i en række teoretiske overvejelser, som du her har redegjort for. Men som du også skriver, får det også nogle praktiske konsekvenser for den patient, som f.eks. bliver indlagt, er det ikke rigtigt?

-Jo, men praksis i psykiatrien kommer jeg ikke så meget ind på. Jeg prøver at skildre, hvordan psykiatriens teori gør, at der opstår nogle problemer

i praksis, og det, mener jeg, er fordi psykiatriens teori er for medicinsk præget, er en reduktionistisk-biologisk tilgang, som forsimples problemerne, og som et eller andet sted også er uholdbar. Så derfor er det egentlig psykiatriens sygdomsbegreb, jeg kritiserer.

Det er en uhyggelig svær ting at komme ind på, fordi der jo gemmer sig mange omfattende ting i det, der kaldes psykose. Der åbnes nærmest op for nogle helt andre universer i det, der opleves som psykose, og det har jeg også mærket på min egen krop, det er nogle svære ting at forholde sig til.

-Jeg håber alligevel på, at jeg har fundet en måde at beskrive det på, så det bliver tydeligt, at sygdomsproblematikkerne meget tit kan være eksistentielle problematikker eller konflikter, også de svære psykotiske ting.

Psykiatriens teori har sin historie om mennesket, når den bruger sygdomsbegrebet, som jeg ikke vil afvise helt. Men der findes også andre teorier om psyken. Der findes f.eks. eksistentialismens teori om, at vi tumler med eksistentielle problemer, der beror på åndelige konflikter, konflikter med os selv. Efter den historie er vi frie og ikke bestemt af gener og andre biologiske forudsætninger.

-Det er alligevel et meget komplekst spørgsmål, om ikke også sygdomsbegrebet siger noget meget væsentligt, mere komplekst, end jeg opfattede det, da jeg skrev bogen.

-Jeg har sat mig for at beskrive det, man kalder psykoser, sygdomme på en måde, som gør, at man kan forstå, at det i sin kerne er eksistentielle problemer, der er tale om. Det er også en vinkel på det, og problemet er, at den vinkel har manglet i psykiatrien efter min opfattelse. Og det er derfor, jeg har skrevet bogen.

Hedenskaben, forholdet til næsten, systemets forholden sig

Du har givet din bog undertitlen »Irrationalitet og hedenskab i dansk psykiatri«. Hvorfor har du gjort det?

-I min bog skelner jeg imellem det hedenske og det kristne. Og der siger jeg bl.a., at når man er ude af sig selv, så er man også skævvredet i forhold til sin næste. Jeg bygger det bl.a. på den franske psykoanalytiker Jacques Lacan, som benytter begrebet 'den anden'. Det betyder for ham ikke kun éns næste, men også éns alter ego, en side af éns selv kunne man sige. Hedenskab har for mig ikke noget at gøre med, hvad man bekender sig til. Der ligger heller ikke noget religiøst i det.

Det handler bare om, at man er i en tilstand, hvor man må bearbejde en række personlige konflikter. Den psykiske sygdom ser jeg som en mulighed for

at rette op på det skævvredne forhold

-Problemet er, at psykiaterne i kraft af deres teori også har et skævvredet forhold til sig selv og til de patienter, som de skal tage sig af, deres forhold til næsten. Selvfølgelig har et system ikke et selv, ligesom et menneske har et 'selv', men det har noget, der minder om det.

Og hvis systemet ikke har en måde at forholde sig til sig selv, så er det kørt af sporet. Og det er det, jeg mener, at psykiatrien ikke rigtigt kan. På den måde kan psykiatrien ikke behandle folk andet end på en irrationel måde.

-Psykiatrien er blevet et isoleret system, der ikke rigtigt udveksler med samfundets systemer, f.eks. det kirkelige, socialvidenskaberne, psykologien og andre ting.

-Men kunne man ikke sige, at andre systemer har det samme problem, blot at være øer i sig selv?

-Jo, fordi alle systemer i den moderne tidsalder, som vi lever i, er en slags øer i sig selv.

-Men netop når de bliver øer i sig selv, er det vigtigt, at de kan udveksle sammen med andre for at kunne indoptage nye ting, nye ideer.

Og der er det, jeg mener, at der er psykiatrien nået til en eller anden mærkelig isolation.

-Det skaber en kolossal angst, og det gør, at psykiatrien ikke er i stand til at forholde sig til, hvad vi ellers forholder os til i vores samfund og andre måder at se problemstillingerne på. Det er et problem.

Psykiatriens isolation

-Hvad er årsagen til psykiatriens isolation?

-Årsagen til det kan sikkert skyldes, at der har været så mange teorier på banen om psyken, og at symptomerne har kunnet dæmpes medicinsk.

Hertil kommer nok også, at angst har det med at smitte, når den skal undertrykkes, og det påvirker selvfølgelig også hele systemet.

Psykiatrien er imidlertid i dag blevet en ø, som ikke forstår at forholde sig til andre af samfundets systemer. Det gælder også rent juridisk.

-Psykiatrien har også været udsat for megen kritik. Og derfor har den ligesom skærmet sin egen synsvinkel, den medicinske, så meget, at de andre ideer, der har været der, er gået lidt tabt.

Det er de meget kraftige angreb, der har været på psykiatrien, som måske har været med til at isolere den, som fik den til at samle sig om den medicinske synsvinkel hele tiden.

Og det er uheldigt, at der ikke har været sådan nogle gode tværgående dialoger.

Det skulle man tro, at der kunne have været med psykologien?

Der har jo ligesom været en krig, kamp imellem de forklaringsmodeller, og det er det, som er voldsomt uheldigt.

Nye slags lykkepiller

Det danske medicinalfirma Lundbeck, der har haft stor succes med lykkepillen Cipramil, vil nu til at lancere pillen Cipralex, der i Jyllands-Posten (27.9.) betegnes som et superlægemiddel. Foreløbigt skal det godkendes af de svenske sundhedsmyndigheder, derefter kommer det ud på det svenske marked, og først senere ventes det til Danmark. I følge samme artikel fremgår det, at både danske og svenske eksperter er meget tvivlende over, om det skulle være bedre end Cipramil. Det afgørende problem er ifølge Jens Peter Kampmann fra Lægemiddelstyrelsens Institut for Rationel Farmakoterapi, at der er en større effekt med pillen og færre bivirkninger, for ellers vil han anbefale forbrugeren at vælge et billigere lægemiddel. At Lundbeck lancerer det nye lægemiddel har også at gøre med, at patentbeskyttelsen snart udløber for Cipramil, hvilket betyder, at andre medicinalfirmaer kan lave kopi-præparater af dette middel, hvilket naturligvis vil gøre Cipramil billigere.

Depressioner og stress

I Politiken (3.9.) advarer PsykiatriFondens formand overlæge Jes Gerlach mod de problemer, som et psykisk dårligt arbejdsmiljø medfører for de ansatte. Det fører til stress, som igen fører til depressioner. Gerlach frygter, at det inden for de næste 10-20 år kan gå rigtig galt, hvis man ikke rundt omkring bliver opmærksom på de mange oplysninger om konsekvenserne af dette problem. Han mener imidlertid også, at den enkelte bør indse problemets rækkevidde og påpeger, at vi vi bør tænke lige så meget på sjælens sundhed som kroppens.

Lægeligt set ødelægger stresshormonet kortisol hjerneceller, og det udløser altså depressioner. Ledsagende symptomer er højt blodtryk, blodpropper, mavesår og nedsat immunforsvar.

Tiltag for pårørende til sindslidende og misbrugere

Vejle Amts Folkeblad fortæller (13.9.) om en skole for pårørende til sindslidende i Herning.

Ideen er at støtte pårørende til sindslidende, så de kan blive bedre til at hente hjælp og rådgivning. Skolen er åben for både nye pårørende og pårørende, der har været det i mange år.

Mens de pårørende til sindslidende har deres egen organisation, har det at være pårørende til stofmisbrugere hidtil været mere anonymt. Det fremgår af en notits i Fredericia Dagblad (3.9.01), som omtaler en konference i Fredericia,

hvor pårørende til stofmisbrugere fra en række byer i Sydjylland deltog. Det var den første konference af den art, og det blev en succes, selv om fremmødet ikke var så stort. Overlæge Henrik Rindom fra Hvidovre Hospital deltog, og han har i mange år forsket i netop stofmisbrug. Foreningen Et Frit Liv i Fredericia stod bag arrangementet.

København sparer på psykiatrien, men indfører psykoseteams

De danske amter forsøger for tiden at nedbringe ventelisterne på behandling, og det går godt næsten overalt. Men i følge en artikel i Politiken (29.8.01) halter hovedstaden bagud. Bedre hjerte- og kræftbehandling kan Hovedstadens Sygehus-fællesskab (H:S) ikke leve op til, og også psykiatrien er ramt.

Af artiklen fremgår det ikke, hvor meget det vil gå ud over psykiatrien. Men af en anden artikel fra Jyllands-Posten (25.9.) fremgår det, at man vil indføre opsøgende psykoseteams i alle bydelene på Amager-Christianshavn, Indre Nørrebro og Bispebjerg fra 1. januar 2002. Tilbuddet er rettet til psykotiske og skizofrene og vil bestå af 10 medarbejdere med social- og sundhedsfaglig baggrund, som skal betjene 100 patienter. Der oprettes i alt fire teams. Det forventes at koste 20 millioner kr. men som Carsten Stæhr Nielsen fra Familie- og Arbejdsforvaltningen siger: "Vi vil naturligvis løbende følge forsøget og holde øje med, hvordan vores budget bliver disponeret."

Eftervirkninger af flykatastrofen

Uden for vores egen lille andedam er der også sket en del. Flykatastrofen i USA d. 11.9. har ført mange amerikanere ud i depression. Det omtaler det britiske nyhedsbureau Reuters (26.9.). Det anslås, at 7 ud af 10 amerikanere har følt sig stærkere følelsesmæssigt berørt af flykatastrofen, herunder har 3 ud af 10 haft søvnbesvær. Langt de fleste vil komme sig over det, men hos et bemærkelsesværdigt stort antal amerikanere vil chokket ovenpå flykatastrofen føre til længerevarende skader. Det gælder først og fremmest alle de familier og venner, der har mistet en pårørende i de ødelagte bygninger, hvor ca. 7000 er meldt savnet og sandsynligvis døde. Der er tale om det såkaldt post-traumatiske krisesyndrom, som kan udløse depressioner og angst. Spørgsmålet er i den forbindelse, om landets psykiatriske afdelinger, som mange steder er ramt af sparekniven, kan holde trit med den udvikling. Kongressen ventes dog at få lovgivningen parat til at udbetale midler til øget kriseberedskab og større behandlingsprogrammer.

Poesivinduet

Advarsel til mine skizoverner

Jeg vil gribe jer
inden I rammer
kold betonflude
i jeres
ukendte rum.

Hvis angsten
kvæler jeres
skrøbelige sind,
vil jeg
efter bedste evne
være hos jer.

Del jeres
nedture
med mig
I er nemlig
mine blødbrodre
i sindets kolige labyrint.

Indianer Romantik

Stakkels indianer,
voldtager af
week-end uddannede
new-age shamanere, men
du tjener dine dollars på
dine kemiske lossepladser
i pagt med naturen
i dine reservater.

Stakkels indianer,
frarøvet dit land
med bibler i front, men
unge hvide (guilty of being whites!)
sendes på ægte indianermanér
ud på hellige energifelter,
så du ikke kan skelne
blegansigternes pop
fra ægte varer.

Alligevel
smed I min person
ud af regnbuen
godt gået.

Digte af Torben Dorph Petersen

Nekrolog over Erik Adolph

Af Michael P. Krog

Erik Adolph

Vi bringer normalt ikke nekrologer i tidsskriftet OUTsideren. Vi har kun gjort det en gang før.

Det er ellers ofte, vi føler trang til det, da der i psykiatriverdenen jævnligt sker dødsfald.

Ofte og desværre oftest er det en psykisk syg, vi kender godt eller mere perifert. Dødsårsagen er smertende tit »for egen hånd«, og selvom man sætter al sin kraft ind på at forstå, er det alligevel svært.

Psykolog og centerleder Erik Adolphs hjerte holdt op med at slå en søndag under en løbetur i nærheden af hans hjem.

Han blev kun 44 år og var idemand og centerleder for »Videncentret for Socialpsykiatri«.

Han havde en stor personlig gennemslagskraft, som mange projekter i tidens løb har nydt godt af. Først gennem en mangeårig indsats på Askovgården i København, hvor han var med til at bygge Det Gule Hus for sindslidende på Nørrebro. Derefter byggede han »Videncentret for Socialpsykiatri« op og efter den første 3-årige forsøgsperiode, blev han og centret belønnet med at komme fast på Finansloven.

Erik Adolphs hjerte bankede for den faglige kerne

i socialpsykiatrien. Han brugte sit faglige liv til at skabe bedre sociale støttetilbud og betingelser for mennesker med sindslidelser.

Hver gang man mødte ham, mødte man et altid varmt og imødekommende menneske. Han lyttede og lod sig ofte inspirere. Han lod sig ikke lede af fordomme og fjendebilleder, men arbejdede energisk og med smittende arbejdsglæde og ambitioner.

Han var også en hyppig gæst og foredragsholder ved konferencer. Sidst jeg talte med ham, var for et par uger siden ved værestedet Mama Mia's jubilæum. Han stod ikke stille og var til stadighed på vej. Vi talte om nye projekter foruden de to, som OUTsideren allerede har i gang med Videncentret. Dels et forestående samarbejde om et temanummer med videncentrets tidsskrift Socialpsykiatri og et fællesprojekt med fire af de - efter hans mening - mest spændende psykiatribrugersolidariske og fremadrettede brugerprojekter: Det nu nedlagte Kaktussen, Drivhusprojektet i Roskilde, Netværkstedet Thorvaldsen og tidsskriftet OUTsideren.

Videncentret formidler og koordinerer projektet som mindst munder ud i en rapport.

Erik Adolph var selv - og udviklede også Videncentret til et kraftcenter, som det bliver svært at føre videre med samme visionære holdning og vilje til dialog med andre faggrupper og især - dem, det hele drejer sig om - psykiatribrugerne.

Fortsat fra side 23

-Psykiatribrugernes og pårørendes mål med det hele er og forbliver det samme, uanset hvad vi skal igennem. Det er, at få vores leder og vores værested tilbage. Vi får stadig flere venner og har netop fået nye kræfter i SINDs lokale bestyrelse her i Viborg.

Afdækning af ejerskabsforhold

Hans Ole Person brugte bl.a. sine indlæg til at afklare de mange økonomiske forhold omkring SINDhuset.

Ifølge hans beretning er det en støtteforening for psykiatriske brugere i Viborg, som har købt huset og betalt husleje de første 5 år. De har stillet det til rådighed for SIND-Viborg Amtskreds. Udover køb af huset, giver støtteforeningen økonomisk hjælp til drift af en kolonihave, som de har fået sponsoreret af en privatmand. Endvidere klarer støtteforeningen udgifterne til en bus (SIND-Bussen). En bus som er indkøbt af midler som brugerne selv har skaffet i

form af forskellige aktiviteter, sammen med midler fra en loge og fondsmidler fra en bank.

Hans Ole Pehrson var den eneste med fuld løn. Ikke mindre end 31 frivillige medarbejdere, herunder flere psykiatribrugere i skånejob, var med til at skabe meget personlige og trygge rammer omkring brugerne.

SIND-huset, der er på 108 kvm levede slet ikke op til nutidens krav, men alt os er alligevel langt væk af atmosfære.

Christian Bonde overordentlig tilfreds

-Jeg er overordentlig tilfreds med forløbet af høringsen. Netop denne sag om brugerne i Viborg har været en af de sværeste, jeg nogensinde har oplevet.

-De Sindfolk, brugerne er op imod afslører jo for alle, at de helt har mistet jordforbindelsen og kun lader sig påvirke af magt.

-Indtil nu har vi haft Peter Duetoft, Tove Fergo og Frank Aaen til at rejse spørgsmål til Socialminister Henrik Dam Kristensen, og dokumentationsgrundlaget er i orden.

HØJSKOLEN

en bro til livet

HØJSKOLEN - en bro til livet henvender sig fortrinsvis til psykisk sårbare mennesker og mennesker med en sindslidelse.

Efter 3 års sommerhøjskole startede **HØJSKOLEN - en bro til livet** i 2001 på en forankringsperiode, og vi har i mere end et år eksisteret som selvejende institution. Vi har som vanligt afholdt vort tre ugers sommerkursus, hvor eleverne kan vælge en, to eller alle tre uger. Endvidere er det blevet til to lange kurser, henholdsvis på en, to eller tre måneder i foråret og på en måned i efteråret 2001. Derudover har vi afholdt forskellige korte kurser.

At der er behov for en sådan skole turde være klart, for herom vidner den store interesse for skolens virke. Hen ved 175 elever har de seneste ni måneder, i kortere eller længere tid, været på vor højskole, og mange elever fra de korte kurser vender tilbage for at deltage i længere forløb, hvor der er bedre tid til nærvær, opmærksomhed og fordybelse.

HØJSKOLEN - en bro til livet har fået del i Socialministeriets 15M pulje. Med denne økonomiske baggrund arbejder vi på at udvikle et blivende højskolemiljø, hvor psykisk sårbare mennesker og mennesker med en sindslidelse kan trives.

PLANLAGTE KURSER

NYTÅR PÅ HØJSKOLE

28. december 2001 – 3. januar 2002

Vi hører om nytårets traditioner og tager på ekskursioner i naturen. Kommer i teatret, ser film og hører gode fortællinger. Forbereder og afholder en festlig nytårs aften og deltager i nytårskoncert. Ind i mellem bliver der tid til at arbejde med at male, tegne og skrive.

FORÅRSKURSER

En, to eller tre måneder, fra den 3. marts til den 25. maj 2002

Hovedfag:

Billedkunst og Skrivekunst

Valgfag:

Filosofi, historie, psykologi, religion, litteratur, musik, drama/teater, kulturhistorie, vævning, kortfilm, foto, keramik, idehistorie.

Fællesfag:

Morgensang og fortælling, caféarrangementer med musik, lyrik og underholdning samt foredrag og ekskursioner

SÆRLIGE KURSER arrangeres efter interesse og behov.

EFTERÅRSKURSER

En, to eller tre måneder, fra den 23. sept. til den 14. dec. 2002

Fag og indhold som under forårskurser

SOMMERHØJSKOLE

Fra den 30. maj til den 12. juni 2002

Her kan vælges mellem 1 eller 2 uger. Fagene vil bl.a. være: Idræt, musik, drama/teater, billedkunst, skrivekunst, journalistik, filosofi, samfundsfag, historie, natur, friluftsliv, foto, byvandring, krop og stemme, gøgl, myter og eventyr.

Desuden tilbydes: Udflugter, højskoleaftner, morgensang, fortælling og samvær.

INFORMATIONSMØDER

VI AFHOLDER INFORMATIONSMØDER OG FOREDRAG OVER HELE LANDET FOR ALLE INTERESSEREDE OG VI TILBYDER RUNDVISNING OG INFORMATIONSMØDER PÅ HØJSKOLEN.

FOR YDERLIGERE OPLYSNINGER OG AFTALER RING OG HØR NÆRMERE

Tidsskriftet OUTsideren og BUPS inviterer Dig til debataften om: **Det gode liv** På trods af modgang

Tirsdag den 11. dec. kl. 19.00 - 22.00 i Valby medborgerhus

En stor gruppe mennesker lever i dag med psykiske lidelser og et liv i smerte og fortvivelse. Men på trods af modgang formår en del psykisk sårbare alligevel at leve et godt liv.

Hvor henter de ressourcerne fra?

Findes der en opskrift på det gode liv - på trods af modgang?

Vi inviterer Dig til debataften, hvor et panel vil give et par bud. Mød selv op med din gode historie.

Kunstneren: Anne Marie Helger

Brugeren: Maria Holbek

Lægen: Søren Ventegodt

Brugeren: Erik Jensen

Ordstyrer: Ansv. red. OUTsideren/ formand BUPS: Michael P. Krog

Michael P. Krog

BUPS - BrugerUdviklingsprojektet for Psykisk Syge & sårbare, Prinsesse Charlottesgade 28, 2200 København N. Telefon: 28 24 10 50. Vil du vide mere om BUPS eller blive medlem - så skriv eller ring ...

BUPS er et projekt som udvikler psykiatribrugere til at fremme forståelsen i samfundet og medierne for brugernes vilkår, hverdag og visioner. Det sker gennem socialt samvær, journalistik, møder, debat, filosofi, kultur, kunst, kurser, foredrag eller hvad der er lyst til - og brug for!

Maria Holbek

Søren Ventegodt

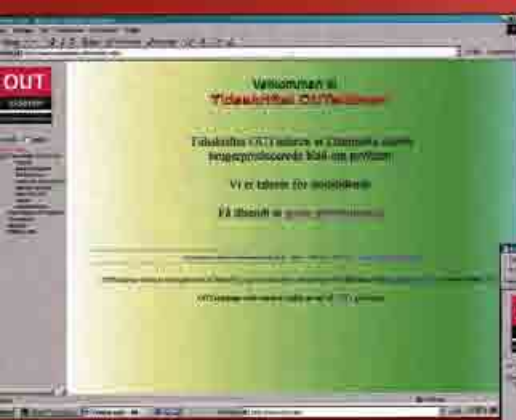

Anne Marie Helger

Erik Jensen

Gratis adgang. Valby Medborgerhus ligger tæt på Valby stadion og med indgang fra Toftegårds Plads og Valdgårdvej 4. Har du spørgsmål kontakt: OUTsideren på 35397124.

Tegn abonnement på OUTsiderer

Debat

Læserne mener

Kultur & Anmeldelser

